กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

คนไทย รอบรู้สุขภาพ ห่างไกล NCDs

กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

คนไทยรอบรู้สุขภาพ ห่างไกลNCDs

ที่ปรึกษา

1. นายแพทย์กฤษฎา หาญบรรเจิด	ผู้อำนวยการกองโรคไม่ติดต่อ
2. นางนิตยา พันธุเวทย์	รองผู้อำนวยการกองโรคไม่ติดต่อ
3. แพทย์หญิงธนนันทน์ จิวระโมไนย์กุล	นายแพทย์ชำนาญการ

กองบรรณาธิการ

1. นางสาวสุธาทิพย์ ภัทรกุลวณิชย์	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ
2. นางสาววรพร ซึมใส	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ
3. นางสาวนิศารัตน์ สรรคพงษ์	นักวิชาการเผยแพร่
4. นายประณิธาณ ไชยนันทน์	นักวิชาการเผยแพร่

พิมพ์ครั้งที่ 2 : กันยายน 2568
จัดทำโดย : กลุ่มพัฒนานโยบายระดับประชากร กองโรคไม่ติดต่อ
กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
จำนวน : 6,000 เล่ม
พิมพ์ที่ : สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก กรุงเทพฯ
ISBN : 978-616-11-5396-0

คำนำ

ความรอบรู้สุขภาพ (Health Literacy) คือ ความสามารถและทักษะในการเข้าถึงข้อมูล ความรู้ ความเข้าใจ จนเกิดความตระหนักและสามารถตัดสินใจในการดูแลสุขภาพได้อย่างเหมาะสม ซึ่งในปัจจุบันโรคไม่ติดต่อเป็นปัญหาสุขภาพที่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น สาเหตุส่วนใหญ่มาจากพฤติกรรมของแต่ละบุคคล เช่น การรับประทานอาหารที่ไม่เหมาะสม กิจกรรมทางกายที่ไม่เพียงพอ ความเครียด สุบบุหรี่ ดื่มสุราเป็นต้น เพื่อให้คนไทยรอบรู้สุขภาพ ห่างไกล NCDs จึงจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถดูแลตัวเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคมได้อย่างถูกต้อง รวมทั้งผู้ป่วยสามารถจัดการตัวเองเพื่อลดความรุนแรงและภาวะแทรกซ้อนของโรคได้ ดังนั้นความรอบรู้สุขภาพเรื่องโรคไม่ติดต่อ (NCDs Health Literacy) จึงเป็นทักษะสำคัญในการดำเนินชีวิต

กลุ่มพัฒนานโยบายระดับประชากร กองโรคไม่ติดต่อ จึงได้รวบรวมชุดสื่อสุขภาพเรื่องโรคไม่ติดต่อที่เผยแพร่ผ่านสื่อสาธารณะ และจัดทำหนังสือ คนไทยรอบรู้สุขภาพ ห่างไกล NCDs เพื่อให้ประชาชนได้เข้าถึงความรู้ และมีความเข้าใจที่ก่อให้เกิดทักษะการสร้างเสริมสุขภาพเรื่องโรคไม่ติดต่อ

กองบรรณาธิการ

รู้เลขเสี่ยง เลี่ยงโรคไม่ติดต่อ 6
Know Your Numbers & Know Your Risks
โรคไม่ติดต่อและปัจจัยเสี่ยง 7
4อ 2ส 1น ป้องกันโรคไม่ติดต่อ 8
7 สิ่งมหัศจรรย์สุขภาพดี 9
วัดระดับความดันโลหิต 10
วัดน้ำหนัก 11
ตรวจระดับไขมันในเลือด 12
ระดับไขมันในเลือด 13
ตรวจระดับน้ำตาลในเลือด 14
โภชนาการ 15
กินดี สุขภาพดี 16
ออกกำลังกาย 17
3 ระดับกิจกรรมทางกาย 18
การสูบบุหรี่ บุหรี่ไฟฟ้า 19
4 เกณฑ์ที่ต้องรู้ 20
โรคไม่ติดต่อคืออะไร 21

โรคความดันโลหิตสูง 22
มารู้จักโรคความดันโลหิตสูง 23
ตารางเกณฑ์ระดับความดันโลหิตสูง 24
ปัจจัยเสี่ยงโรคความดันโลหิตสูง 25
ภัยเงียบ โรคความดันโลหิตสูง 26
ภาวะแทรกซ้อนของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง 27
การป้องกันโรคความดันโลหิตสูง 28
วิธีวัดความดันโลหิตที่ถูกต้อง 29
การวัดความดันโลหิตด้วยตัวเองที่บ้าน 30

โรคเบาหวาน 31
โรคเบาหวาน 32
การตรวจระดับน้ำตาลในเลือด 33
อาการเบื้องต้นของโรคเบาหวาน 34
เกณฑ์ประเมินความเสี่ยงโรคเบาหวานในผู้ใหญ่ 35
แบบประเมินความเสี่ยงต่อโรคเบาหวานชนิดที่ 2 36
ภาวะก่อนเบาหวาน หรือ Prediabetes 37
การป้องกันโรคเบาหวาน 38
โรคเบาหวานกับภาวะแทรกซ้อน 39
โรคเบาหวานระยะสงบ...(DM Remission) คืออะไร 40
คืนยาให้หมอ ทำได้จริง! 41
โรคเบาหวานระยะสงบ...(DM Remission)
แค่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอย่างเข้มข้น

โรคไต 42

โรคไตเรื้อรัง 43
ปัจจัยเสี่ยงโรคไตเรื้อรัง 44
สัญญาณเตือน โรคไตเรื้อรัง 45
ห่างความเสี่ยงโรคไตเรื้อรัง 46

โรคหัวใจและหลอดเลือด 47

โรคหัวใจและหลอดเลือด 48
อาการเตือนโรคหัวใจและหลอดเลือด 49
การป้องกันโรคหัวใจและหลอดเลือด 50
สถานการณ์ฉุกเฉินของหัวใจวายและหัวใจหยุดเต้น 51

โรคหลอดเลือดสมอง 52

โรคหลอดเลือดสมอง 53
เรียนรู้สัญญาณเตือนโรคหลอดเลือดสมอง B.E.F.A.S.T. 54
ปัจจัยเสี่ยงโรคหลอดเลือดสมอง 55
การป้องกันโรคหลอดเลือดสมอง 56
การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการป้องกัน โรคหลอดเลือดสมอง 57

โรคอ้วน 58

โรคอ้วนคืออะไร 59
โรคอ้วนสามารถป้องกันได้ 60
ดัชนีมวลกาย (BMI) 61
ภาวะแทรกซ้อนโรคอ้วนในเด็ก 62
เด็กอ้วนมักมีปัญหาสุขภาพ 63

การลดบริโภคเกลือและโซเดียม 64

โซเดียมคืออะไร 65
ลดโซเดียม ลดโรคไม่ติดต่อ 66
แหล่งอาหารที่มีโซเดียมสูง และแหล่งอาหารที่มีโซเดียมต่ำ 67
ปริมาณโซเดียมในเครื่องปรุงรสอาหาร 68
โซเดียมแฝง 69
ระวัง ! เกลือเค็ม เกลือหวาน เกลือจืด 70
ภัยเงียบของโซเดียมแฝง เกลือเค็ม เกลือจืด 71
ภัยเงียบของโซเดียมแฝง เกลือหวาน 72
เรื่องน่ารู้จาก “ผงชูรส” 73
ข้อแนะนำการลดบริโภคโซเดียม 74
วิธีลดการบริโภคโซเดียมเพื่อสุขภาพที่ดี 75

คาร์บหรือคาร์โบไฮเดรต 76
คุมคาร์บให้พอดี กินให้เหมาะสม ห่างไกลโรคไม่ติดต่อ 77
การนับ “คาร์บ” ในมื้ออาหาร 78
ตัวอย่าง การคำนวณหาปริมาณคาร์บ เพื่อใช้ในการพร่องแป้งหรือโลว์คาร์บ 79
ใครบ้างที่ควรนับคาร์บ 80

โรคไม่ติดต่อกับวันสำคัญ 81
ฉลองตรุษจีนแบบใส่ใจสุขภาพ ลดเสี่ยงโรค NCDs 82
ข้อแนะนำการรับประทานอาหารช่วงเทศกาลตรุษจีน สำหรับผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อ 83
ช่วงถือศีลอดเดือนรอมฎอน กับผู้ป่วยโรคไตเรื้อรัง 84
ช่วงถือศีลอดเดือนรอมฎอน กับผู้ป่วยโรคเบาหวาน 85
ผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อ ระวังฮีทสโตรกในช่วงเทศกาลสงกรานต์ 86
วิธีปฐมพยาบาลกลุ่มผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อที่เป็นโรคฮีทสโตรก 87
ฮีทสโตรกในผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง 88
อากาศร้อนและมลพิษฝุ่นควัน 89
ตายผ่อนส่ง การออกกำลังกายในช่วงที่มีฝุ่น PM 2.5 90
ข้อแนะนำการออกกำลังกาย เลี่ยง PM 2.5 91
ข้อแนะนำสำหรับการเตรียมตัวก่อนการลงแข่งขันงานวิ่ง 92
คนอ้วนมีโอกาสเสี่ยงเป็นไข้เลือดออกรุนแรงกว่าคนน้ำหนักปกติ 93
เมลิออยโดสิสกับผู้ป่วยโรคเบาหวาน 94
วิธีป้องกันการติดเชื้อเมลิออยโดสิสสำหรับผู้ป่วยโรคเบาหวาน 95
เข้าพรรษาใส่บาตร ใส่ใจ ใส่อาหารที่ดีต่อสุขภาพ 96
วัณโรค กับ โรคไม่ติดต่อ 97
ดื่มน้ำอัดลม No Sugar เสี่ยงเป็นโรคเบาหวาน 98
จริงหรือ? ผู้ป่วยโรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง ร่างกายขาดวิตามินซี และซิงก์ เสี่ยงหลอดเลือดแตกและติดเชื้อที่ปอด 99
ปริมาณการรับประทานผลไม้ที่แนะนำต่อวัน 100
ปริมาณผลไม้ใน 1 วันรับประทานได้ 60 – 300 แคลอรี่ 101

โรคไม่ติดต่อกับโควิด – 19 102
โรคไม่ติดต่อเรื้อรังกับไวรัสโคโรนา และไข้หวัดใหญ่ 103
ข้อแนะนำสำหรับผู้ป่วยเบาหวานกับโรคโควิด-19 และไข้หวัดใหญ่ 104
Q&A ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองกับโรคโควิด-19 105
Q&A ผู้ป่วยโรคหัวใจและหลอดเลือดหัวใจกับโรคโควิด-19 106
Q&A ผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงกับโรคโควิด-19 107
Q&A ผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อใดบ้างเมื่อติดเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 มีความเสี่ยงที่จะรุนแรงมากขึ้น 108

โรคไม่ติดต่อเรื้อรัง
(Non-Communication Diseases)

โรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (Non-communicable diseases; NCDs) โรคไม่ติดต่อเรื้อรัง หรือ โรค NCDs เป็นโรคเรื้อรังซึ่งมีระยะเวลาการดำเนินโรคที่ยาวนาน โดยมีสาเหตุอันเนื่องมาจากปัจจัยเสี่ยง และไม่สามารถแพร่หรือส่งต่อจากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่งได้โดยตรงหรือผ่านตัวนำโรค ได้แก่ การรับประทานอาหารปริมาณมากเกินความต้องการของร่างกาย การบริโภคอาหารที่ไม่ดีต่อสุขภาพ อาหารหวาน มัน เค็ม มากเกินไปและบริโภคผักผลไม้ไม่เพียงพอ การมีกิจกรรมทางกายไม่เพียงพอ หรือขาดการออกกำลังกาย รวมถึงการสูบบุหรี่ ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นประจำ ความเครียด และมลพิษทางอากาศ กลุ่มโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs) เช่น โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจและหลอดเลือดสมอง โรคอ้วน โรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง โรคมะเร็ง โรคไตเรื้อรัง เป็นต้น

กลุ่มโรค NCDs เหล่านี้ยังคงเป็นปัญหาสุขภาพอันดับหนึ่งของโลกและประเทศไทย และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี จากข้อมูลกระทรวงสาธารณสุขมีจำนวนผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อกว่า 14 ล้านคน และข้อมูลสำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศกระทรวงสาธารณสุข พบว่าโรค NCDs เป็นหนึ่งใน 10อันดับแรกของสาเหตุการเสียชีวิตของประชากรไทย แสดงให้เห็นว่าคนไทยเสียชีวิตจากกลุ่มโรค NCDs จาก 4 โรคหลัก ได้แก่ โรคหัวใจและหลอดเลือด โรคมะเร็ง โรคทางเดินหายใจเรื้อรังและโรคเบาหวาน ประมาณ 400,000 รายต่อปี (คิดเป็นร้อยละ 80 ของการเสียชีวิตทั้งหมด) และส่งผลให้ประเทศไทยต้องสูญเสียต้นทุนทางเศรษฐกิจกว่า 1.6 ล้านล้านบาทต่อปี ถือเป็นภาระสำคัญของระบบสาธารณสุขไทย ทั้งที่โรค NCDs สามารถป้องกันได้ โดยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้ชีวิตรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ ออกกำลังกายสม่ำเสมออย่างน้อย 30 นาทีต่อวัน ควบคุมน้ำหนัก พักผ่อนให้เพียงพอ งดสูบบุหรี่และเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ดูแลสุขภาพและตรวจสุขภาพเป็นประจำ

ในปี 2568 กระทรวงสาธารณสุข ให้ความสำคัญกับการจัดการปัญหาโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง มีนโยบายมุ่งเน้นให้ “คนไทย ห่างไกล NCDs” ด้วยการสร้างความตระหนักให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการป้องกันกลุ่มโรค NCDs ด้วยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้ชีวิตเพื่อสุขภาพที่ดี โดยเฉพาะการออกกำลังกายและการรับประทานอาหาร เน้นควบคุมอาหารกลุ่มแป้ง และน้ำตาล หรือคาร์โบไฮเดรต เรียกสั้น ๆ ว่า “คาร์บ” โดยส่งเสริมการกินอาหารแบบนับคาร์บ ให้เหมาะสมตามปริมาณพลังงานที่ร่างกายต้องการในแต่ละวัน เพื่อป้องกันและลดการเกิดโรค NCDs

กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรคขับเคลื่อนการป้องกันควบคุมโรคไม่ติดต่อในประชากร สอดคล้องตามนโยบายกระทรวงสาธารณสุข ด้วยการส่งเสริมความรอบรู้สุขภาพด้านโรคไม่ติดต่อ พัฒนาความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารการทำความเข้าใจ และการใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจ ในการดูแลสุขภาพของตนเอง นอกจากนี้จะช่วยให้บุคคลเข้าใจปัญหาสุขภาพของตนเองและมีการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิต ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม นำไปสู่การจัดการปัญหาและภาวะเสี่ยงต่อโรค NCDs ได้ดียิ่งขึ้น สิ่งที่ประชาชนจะได้เรียนรู้จากหนังสือ “คนไทยรอบรู้ สุขภาพห่างไกล NCDs” เล่มนี้ ประกอบด้วย 3 รู้ คือ รู้โรค รู้เลข รู้ปรับพฤติกรรม “รู้โรค” ความรู้เกี่ยวกับโรค NCDs ปัจจัยเสี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดโรค NCDs “รู้เลข” รู้ค่าตัวเลขผลลัพธ์ด้านสุขภาพของตนเองจาก 7 สิ่งมหัศจรรย์ กิจกรรม 2 วัด 2 ตรวจ 3 ปฏิบัติและ “รู้ปรับพฤติกรรม” เมื่อประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง จะนำไปสู่การปฏิบัติตนเพื่อปรับพฤติกรรมสุขภาพของตนเองและครอบครัวให้มีสุขภาพดี ลดการเจ็บป่วยและเสียชีวิตจากโรค NCDs ต่อไป

นางสาวสุธาทิพย์ ภัทรกุลวณิชย์
หัวหน้ากลุ่มพัฒนานโยบายระดับประชากร

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

รู้เลขเสี่ยง เลี่ยงโรคไม่ติดต่อ

Know Your Numbers & Know Your Risks

ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2568 | ที่มา : กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

DDC กรมควบคุมโรค กองโรคไม่ติดต่อ | สายด่วน กรมควบคุมโรค 1422 | รอบรู้สุขภาพด้านโรคไม่ติดต่อ @NCD_DDC

โรคไม่ติดต่อและปัจจัยเสี่ยง

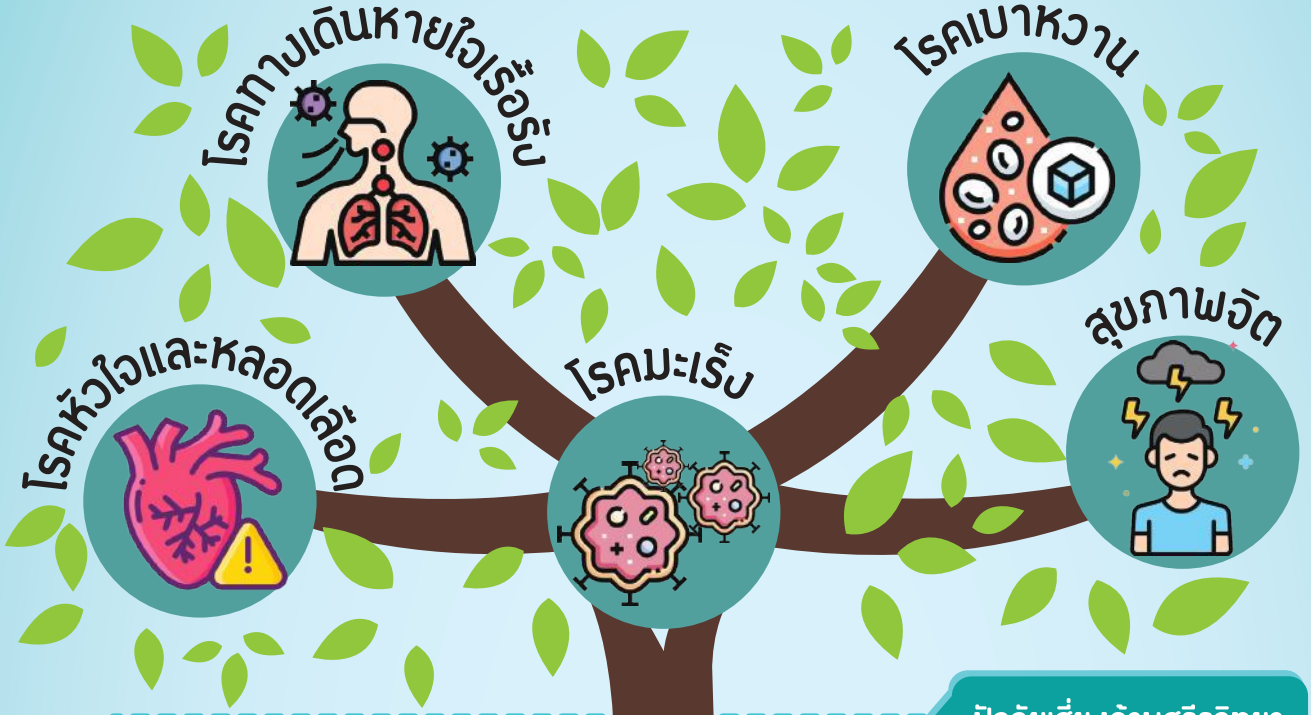

ปัจจัยเสี่ยงด้านสรีรวิทยา

- ไขมันในเลือดสูง
- น้ำหนักเกินและโรคอ้วน
- น้ำตาลในเลือดสูง
- ความดันโลหิตสูง

ปัจจัยเสี่ยงด้านพฤติกรรม

- การสูบบุหรี่ และบุหรี่ไฟฟ้า
- การดื่มแอลกอฮอล์
- มลพิษทางอากาศ
- การบริโภคอาหารที่ไม่เหมาะสม
- กิจกรรมทางกายไม่เพียงพอ

สภาพแวดล้อม ทางกายภาพ สังคม และวัฒนธรรม

สภาพเศรษฐกิจ และการเมือง

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

4อ 2ส 1น
ป้องกันโรคไม่ติดต่อ

อาหาร
เลือกทานอาหารให้ครบ 5 หมู่
ลดอาหารที่มีรสหวาน มัน เค็ม

อารมณ์
ควบคุมอารมณ์ ความเครียด
ทำจิตใจให้แจ่มใส

ออกกำลังกาย
ออกกำลังกายเป็นประจำ
อย่างน้อย 30 นาทีต่อวัน
หรือสะสม 150 นาทีต่อสัปดาห์

อากาศ
หลีกเลี่ยงมลพิษทางอากาศ
และอากาศที่มีฝุ่นควัน

ไม่สูบบุหรี่ และบุหรี่ไฟฟ้า
บุหรี่ และบุหรี่ไฟฟ้าเป็นปัจจัยเสี่ยง
ที่ก่อให้เกิดโรคไม่ติดต่อ

ไม่ดื่มสุรา
หรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์
ซึ่งเป็นปัจจัยเสี่ยง
ที่ก่อให้เกิดโรคไม่ติดต่อ

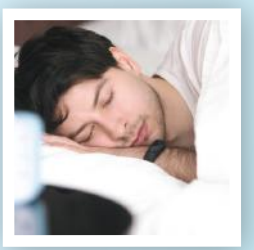

นอนหลับ
นอนหลับพักผ่อนให้เพียงพอ
7 - 9 ชั่วโมงต่อวัน

ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2568 | ที่มา : กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข | DDC กองโรคไม่ติดต่อ | สายด่วน กรมควบคุมโรค 1422 | รอบรู้สุขภาพด้านโรคไม่ติดต่อ @NCD_DDC

7 สิ่งมหัศจรรย์ สุขภาพดี

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

วัด ระดับความดันโลหิต

ควบคุมความดันโลหิต
ให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม
น้อยกว่า 120/80
มิลลิเมตรปรอท

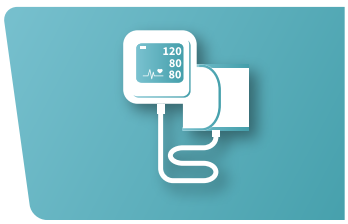

วัด น้ำหนัก รอบเอว

ควรควบคุมน้ำหนักให้สมส่วน
ดัชนีมวลกายระหว่าง
18.5 - 22.9
กิโลกรัมต่อตารางเมตร
และเส้นรอบเอวไม่เกิน
ส่วนสูง(เซนติเมตร) หาร 2

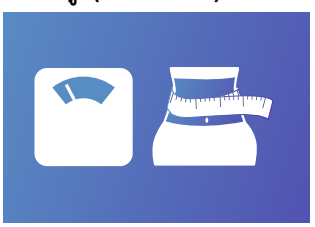

ตรวจ ระดับไขมันในเลือด

ผู้ที่มีอายุ 35 ปีขึ้นไป
ควรตรวจไขมันในเลือดทุกปี
ไขมันรวมไม่เกิน
200 มิลลิกรัมต่อเดซิลิตร

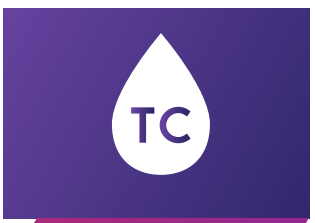

2 วัด
2 ตรวจ
3 ปฏิบัติ

ตรวจ ระดับน้ำตาลในเลือด

ผู้ที่มีอายุ 35 ปีขึ้นไป
ควรตรวจน้ำตาลในเลือดทุกปี
ระดับน้ำตาลควรน้อยกว่า
100 มิลลิกรัมต่อเดซิลิตร

ปฏิบัติ โภชนาการ

รับประทานอาหารที่ให้แคลอรี่เพียงพอ
กับความต้องการของร่างกาย
และอาหารที่ดีต่อสุขภาพ
ลดหวาน มัน เค็ม

ปฏิบัติ การออกกำลังกาย

ช่วยเพิ่มศักยภาพการทำงานของหัวใจ ปอด และ
ระบบไหลเวียนของเลือด ควรออกกำลังกายเป็นประจำ
อย่างน้อย 30 นาทีต่อวัน หรือสะสม 150 นาทีต่อสัปดาห์

ปฏิบัติ ไม่สูบบุหรี่ และบุหรี่ไฟฟ้า ไม่ดื่มสุรา หรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

การสูบบุหรี่ และบุหรี่ไฟฟ้า หรือดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์
เป็นสาเหตุของโรคหัวใจและมะเร็งปอด ควรเลิกสูบบุหรี่ บุหรี่ไฟฟ้า
และเลิกดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ เพื่อสุขภาพของคุณ
และคนรอบข้าง

ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2568
ที่มา : กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
DDC กองโรคไม่ติดต่อ Division of Non Communicable Diseases
สายด่วน กรมควบคุมโรค 1422
รอบรู้สุขภาพ ด้านโรคไม่ติดต่อ @NCD_DDC

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

วัดระดับความดันโลหิต

ควบคุมความดันโลหิต
ให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม
น้อยกว่า 120/80
มิลลิเมตรปรอท

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

วัดน้ำหนัก

ควรควบคุมน้ำหนักให้สมส่วน
ดัชนีมวลกาย ระหว่าง
18.5 - 22.9 กิโลกรัม
ต่อตารางเมตร

วัดรอบเอว

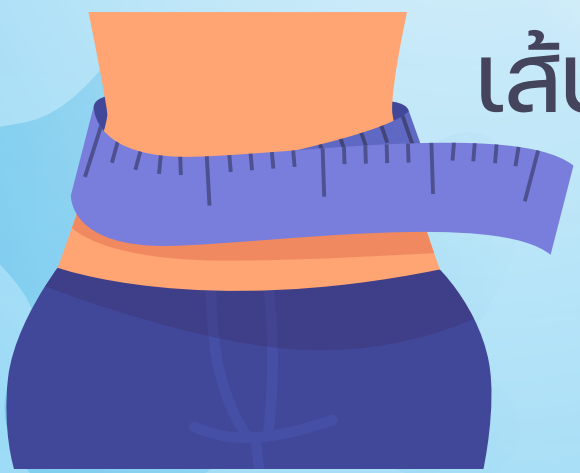

เส้นรอบเอวไม่ควรเกิน
ส่วนสูง(เซนติเมตร)
หาร 2

ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2568
ที่มา : กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
DDC กองโรคไม่ติดต่อ Division of Non Communicable Diseases
สายด่วน กรมควบคุมโรค 1422
รอบรู้สุขภาพ ด้านโรคไม่ติดต่อ @NCD_DDC

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

ผู้ที่มีอายุ 35 ปีขึ้นไปควร ตรวจระดับไขมันในเลือด เพื่อคัดกรองโรคหัวใจและหลอดเลือด

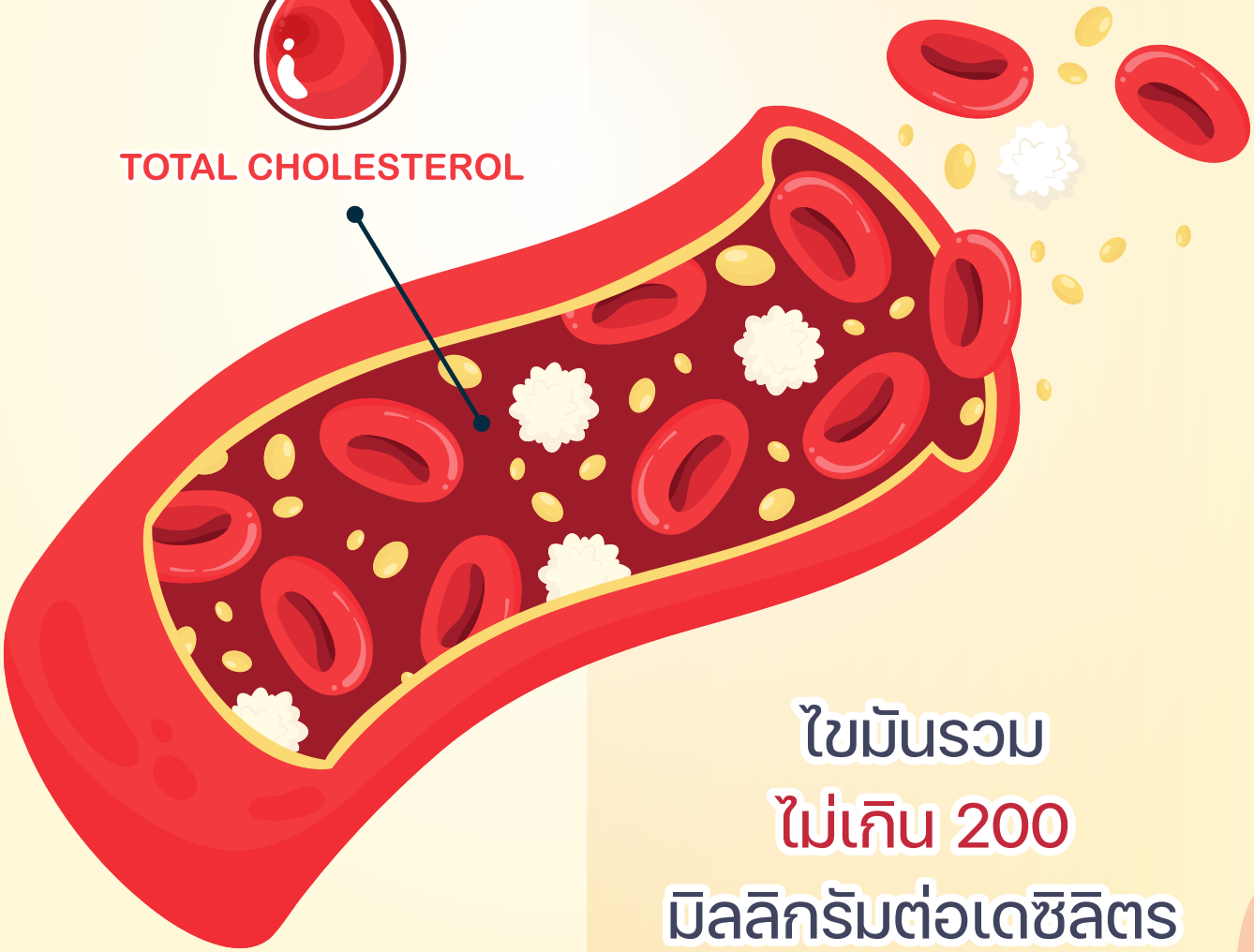

ไขมันรวม
ไม่เกิน 200
มิลลิกรัมต่อเดซิลิตร

ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2568 | ที่มา : กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

DDC กองโรคไม่ติดต่อ Division of Non Communicable Diseases

สายด่วน กรมควบคุมโรค 1422

รอบรู้สุขภาพด้านโรคไม่ติดต่อ @NCD_DDC

ระดับไขมันในเลือด

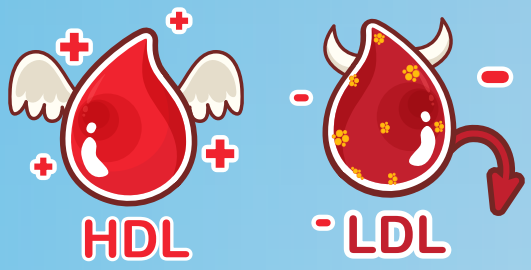

"ไขมันในเลือด" คือ ไขมันที่ประกอบด้วย **คอเลสเตอรอล และไตรกลีเซอไรด์** เราควรมีระดับไขมันดีในร่างกายอยู่ในระดับสูง และควบคุมระดับไขมันไม่ดีให้อยู่ในเกณฑ์ปกติ เพื่อลดความเสี่ยงของโรคหัวใจและหลอดเลือด

ประเภทไขมัน	ระดับปกติ
1. ไขมันดี (HDL)	มากกว่า 40 มก./ดล.
2. ไขมันไม่ดี (LDL)	น้อยกว่า 100 มก./ดล.
3. ไตรกลีเซอไรด์ (TG)	น้อยกว่า 150 มก./ดล.
4. ไขมันรวม (TC)	น้อยกว่า 200 มก./ดล.

ไขมันรวม = ไขมันดี + ไขมันไม่ดี + (ไตรกลีเซอไรด์ ÷ 5)
TC = HDL + LDL + (TG ÷ 5)

ระดับไขมันในหลอดเลือดสูง ในที่นี้ หมายถึง ภาวะที่ร่างกายมีระดับไขมันในหลอดเลือดมากเกินไป อาจเกิดจากระดับไขมันไม่ดี ไขมันรวม หรือ ไตรกลีเซอไรด์ที่สูงกว่าเกณฑ์ปกติ หากมีไขมันในหลอดเลือดมากเกินไปเสี่ยงป่วยเป็นโรคหัวใจ โรคความดันโลหิตสูง โรคหลอดเลือดสมอง หรืออัมพฤกษ์ อัมพาต

วิธีลดระดับไขมันในเลือด

- หลีกเลี่ยงการรับประทานอาหารที่มีไขมันไม่ดี เช่น เนื้อสัตว์ติดมัน เครื่องในสัตว์
- เลือกรับประทานอาหารที่มีไขมันดี เช่น เนื้อปลาทะเล อะโวคาโด และถั่วต่างๆ
- เลือกปรุงอาหารแบบต้ม อบ ตุ๋น ยำ นึ่ง แทนการทอดน้ำมัน
- หลีกเลี่ยงขนมหวาน ผลไม้รสหวานจัด น้ำหวาน และน้ำอัดลม

1 ควบคุมการรับประทานอาหาร

2 ควบคุมน้ำหนักตัวให้เหมาะสม

3 ออกกำลังกาย 30 นาทีต่อวัน หรือสะสม 150 นาทีต่อสัปดาห์

4 ไม่สูบบุหรี่ หรือดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

5 ทานยาลดไขมันตามแพทย์สั่ง

ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2568 | ที่มา : กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

DDC กองโรคไม่ติดต่อ สายด่วน กรมควบคุมโรค 1422 รอบรู้สุขภาพ ด้านโรคไม่ติดต่อ @NCD_DDC

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

ตรวจระดับน้ำตาลในเลือด

ผู้ที่มีอายุ 35 ปีขึ้นไป ควรตรวจทุกปี เพื่อคัดกรองผู้ป่วยโรคเบาหวาน

ระดับน้ำตาลปกติ (ขณะอดอาหาร)

80 – 100 มิลลิกรัมต่อเดซิลิตร

โภชนาการ

รับประทานอาหารที่ให้แคลอรี่เพียงพอ กับความต้องการของร่างกาย และอาหารที่ดีต่อสุขภาพ

ลดหวาน มัน เค็ม

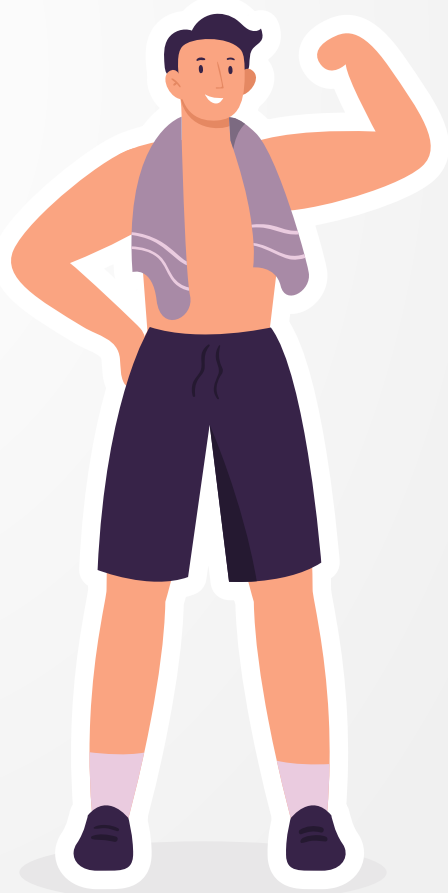

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

กินดี สุขภาพดี

1 อาหารไฟเบอร์สูง

บรอกโคลี อะโวคาโด คะน้า เบอร์รีต่างๆ
ข้าวกล้อง ข้าวโอ๊ต ถั่วลันเตา ถั่วต่างๆ

2 อาหารไขมันดี

อะโวคาโด อัลมอนด์ ถั่วลิสง ไข่แดง
ปลาแซลมอน มะพร้าว เมล็ดเจีย
เมล็ดทานตะวัน น้ำมันมะกอก ชีส

3 อาหารต้านอนุมูลอิสระ

แครอท ฟักทอง มะละกอ มะม่วงสุก
ส้ม บรอกโคลี

4 แหล่งโปรตีนชั้นดี

อกไก่ ไข่ไก่(ไข่ขาว) เนื้อปลา ถั่วลันเตา
ถั่วเหลือง เต้าหู้

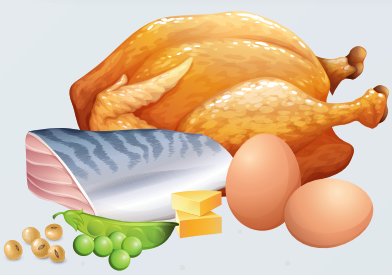

5 ผลไม้เสริมสร้างภูมิคุ้มกัน

มะขามป้อม ฝรั่ง สตรอว์เบอร์รี ส้ม

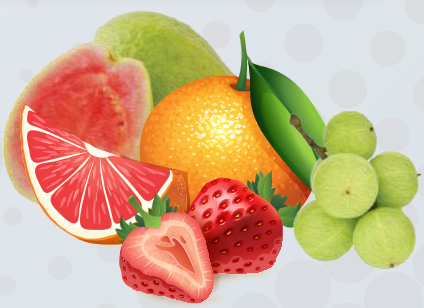

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

ออกกำลังกาย

ช่วยเพิ่มศักยภาพการทำงานของ หัวใจ ปอด และ ระบบไหลเวียนของเลือด

ควรออกกำลังกายเป็นประจำ
อย่างน้อย 30 นาทีต่อวัน
หรือสะสม 150 นาทีต่อสัปดาห์

ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2568 | ที่มา : กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

DDC กองโรคไม่ติดต่อ Division of Non Communicable Diseases
สายด่วน กรมควบคุมโรค 1422
รอบรู้สุขภาพ ด้านโรคไม่ติดต่อ @NCD_DDC

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

3 ระดับ ของกิจกรรมทางกาย

กิจกรรมทางกาย คือ การเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายในชีวิตประจำวัน ทำให้เกิดการเผาผลาญพลังงาน ควรมีกิจกรรมระดับปานกลางต่อเนื่องอย่างน้อย 30 นาที/วัน 5 วัน/สัปดาห์ หรือระดับหนักอย่างน้อย 75 นาที/สัปดาห์ เพื่อสร้างเสริมความแข็งแรงของหัวใจ ระบบหายใจ กล้ามเนื้อ และกระดูก

** หากไม่ค่อยมีเวลาสามารถแบ่งทำสะสมเป็นช่วง ครั้งละอย่างน้อย 10 นาที **

ระดับเบา

ขณะทำกิจกรรมจะรู้สึกเหนื่อยเล็กน้อย ควรมีกิจกรรมทางกายระดับเบาเพื่อลด "พฤติกรรมเนือยนิ่ง" ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดโรคอ้วน เบาหวาน และโรคหัวใจหลอดเลือด

ระดับปานกลาง

ขณะทำกิจกรรมจะรู้สึกเหนื่อย มีเหงื่อซึม แต่ยังพูดได้เป็นประโยค

ระดับหนัก

ขณะทำกิจกรรมจะรู้สึกเหนื่อยหอบ พูดไม่เป็นประโยค มีการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ และทำซ้ำอย่างต่อเนื่อง

ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2568 | ที่มา : กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข | DDC | กองโรคไม่ติดต่อ Division of Non Communicable Diseases | สายด่วน กรมควบคุมโรค 1422 | รอบรู้สุขภาพ ด้านโรคไม่ติดต่อ @NCD_DDC

การสูบบุหรี่และบุหรี่ไฟฟ้า

เป็นสาเหตุของโรคหัวใจ
และมะเร็ง
ควรเลิกสูบบุหรี่และบุหรี่ไฟฟ้า
เพื่อสุขภาพของคุณ
และคนรอบข้าง

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

4 เกณฑ์ ที่ต้องรู้ไว้

ระดับไขมันในเลือดที่เหมาะสม
(มิลลิกรัมต่อเดซิลิตร)

ไขมันดี หรือ เอชดีแอล (HDL)	มากกว่า 40
ไขมันไม่ดี หรือ แอลดีแอล (LDL)	น้อยกว่า 100
ไตรกลีเซอไรด์	น้อยกว่า 150
ไขมันรวม/ผลรวมคลอเรสเตอรอล	น้อยกว่า 200

ระดับความดันโลหิต
(มิลลิเมตรปรอท)

ตัวบน	ตัวล่าง	
น้อยกว่า 120	น้อยกว่า 80	เหมาะสม
120 - 129	น้อยกว่า 80	ปกติ
130 - 139	80 - 89	เสี่ยงโรคความดันโลหิตสูง
140 - 179	90 - 99	โรคความดันโลหิตสูง
มากกว่า 180	มากกว่า 100	ความดันสูงรุนแรงฉุกเฉิน

ระดับน้ำตาลในเลือด
(มิลลิกรัมต่อเดซิลิตร)

การตรวจน้ำตาล (FBS) Fasting blood sugar ก่อนตรวจ ควรที่จะงดอาหาร/เครื่องดื่มอย่างน้อย 8 ชั่วโมง	80 - 100	ปกติ
	100 - 125	เสี่ยงโรคเบาหวาน
	126 ขึ้นไป	โรคเบาหวาน

ค่าดัชนีมวลกาย
(กิโลกรัมต่อตารางเมตร)

น้อยกว่า 18.5	น้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์
18.5 - 22.9	ร่างกายสมส่วน
23.0 - 24.9	ภาวะน้ำหนักเกิน/โรคอ้วนระดับ 1
25.0 - 29.9	โรคอ้วนระดับ 2
30.0 ขึ้นไป	โรคอ้วนระดับ 3/โรคอ้วนอันตราย

ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2568 | ที่มา : กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

กองโรคไม่ติดต่อ Division of Non Communicable Diseases

สายด่วน กรมควบคุมโรค 1422

รอบรู้สุขภาพด้านโรคไม่ติดต่อ @NCD_DDC

โรคไม่ติดต่อ คืออะไร

โรคไม่ติดต่อเรื้อรัง หรือ โรค NCDs เป็นโรคเรื้อรัง ซึ่งมีระยะเวลาการดำเนินโรคที่ยาวนาน โดยมีสาเหตุอันเนื่องมาจากปัจจัยเสี่ยง และไม่สามารถแพร่ หรือส่งต่อจากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่งได้โดยตรงหรือผ่านตัวนำโรค

พฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดโรคไม่ติดต่อ

1. สูบบุหรี่ และบุหรี่ไฟฟ้า
2. มีความเครียด
3. มีกิจกรรมทางกาย ไม่เพียงพอ
4. ดื่มเครื่องดื่ม ที่มีแอลกอฮอล์
5. รับประทานอาหารที่ไม่เหมาะสม ชอบทานอาหารรสชาติ หวาน มัน เค็ม เป็นประจำ
6. มลพิษทางอากาศ และอากาศที่มีฝุ่นควัน
7. นอนหลับ พักผ่อนไม่เพียงพอ

ส่งผลให้เกิดโรค

- โรคอ้วน
- โรคความดันโลหิตสูง
- โรคไต
- โรคเบาหวาน
- โรคหัวใจ
- โรคหลอดเลือดสมอง อัมพฤกษ์ อัมพาต
- โรคถุงลมโป่งพอง
- โรคมะเร็ง

ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2568 | ที่มา : กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

DDC กองโรคไม่ติดต่อ Division of Non Communicable Diseases
สายด่วน กรมควบคุมโรค 1422
รอบรู้สุขภาพ ด้านโรคไม่ติดต่อ @NCD_DDC

โรคความดันโลหิตสูง

มารู้จัก โรคความดันโลหิตสูง กันนะคะ...

ค่าความดันโลหิต
ตัวบน
มากกว่าหรือเท่ากับ
140 มม.ปรอท

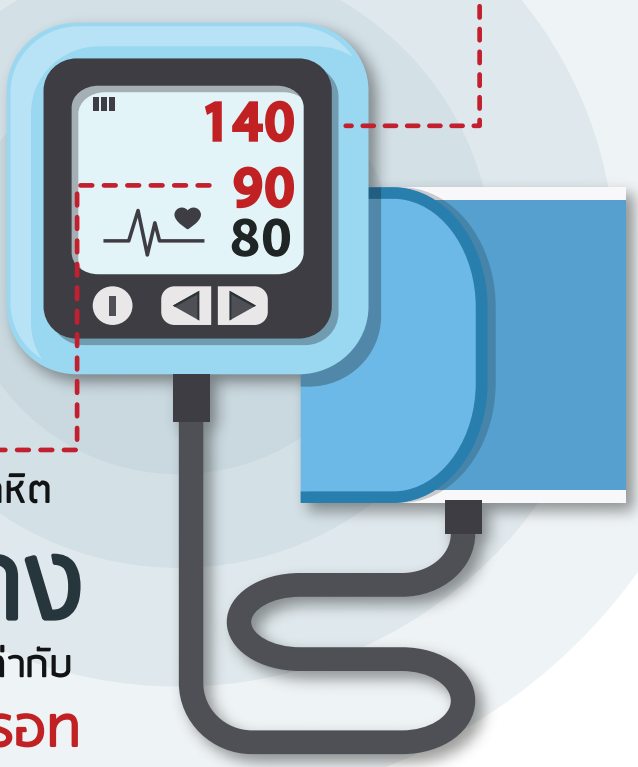

ค่าความดันโลหิต
ตัวล่าง
มากกว่าหรือเท่ากับ
90 มม.ปรอท

โรคความดันโลหิตสูง มี 2 ประเภท

ไม่ทราบสาเหตุแน่ชัด
ผู้ป่วยส่วนใหญ่ 90-95% ตรวจไม่พบภาวะผิดปกติ หรือสาเหตุโรค

ทราบสาเหตุ
ผู้ป่วยส่วนน้อย 5-10% ตรวจพบภาวะผิดปกติ หรือสาเหตุโรค เช่น โรคไต เนื้องอกบางชนิดของต่อมหมวกไต หรือต่อมใต้สมอง หลอดเลือดแดงไตตีบ หลอดเลือดแดงใหญ่ตีบ

ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2568 | ที่มา : กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

ตารางเกณฑ์ระดับความดันโลหิต

ระดับ	ตัวบน (มิลลิเมตรปรอท)	ตัวล่าง (มิลลิเมตรปรอท)	คำแนะนำ
โรคความดันโลหิตสูง อันตราย	ตั้งแต่ 180 ขึ้นไป	ตั้งแต่ 110 ขึ้นไป	รีบพบแพทย์ทันที
โรคความดันโลหิตสูง ระดับที่ 2	160 - 179	100 - 109	ควรรีบพบแพทย์เพื่อวินิจฉัยและรับการรักษาที่เหมาะสม
โรคความดันโลหิตสูง ระดับที่ 1	140 - 159	90 - 99	
เสี่ยง	130 - 139	80 - 89	ปรึกษาแพทย์
ปกติ	120 - 129	น้อยกว่า 80	1. ควบคุมอาหาร 2. ออกกำลังกาย 3. วัดความดันโลหิตอย่างสม่ำเสมอ
เหมาะสม	90 - 119	60 - 79	

ที่มา : แนวทางการรักษาโรคความดันโลหิตสูง ในเวชปฏิบัติทั่วไป ปี พ.ศ. 2567

ระดับความดันโลหิตที่เหมาะสมควรน้อยกว่า 120/80 มิลลิเมตรปรอท

ควบคุมอาหาร ออกกำลังกาย
วัดความดันโลหิตอย่างสม่ำเสมอ

ควรรีบพบแพทย์เพื่อวินิจฉัย
และรับการรักษาที่เหมาะสม

ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2568 | ที่มา : กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข | DDC กองโรคไม่ติดต่อ | สายด่วน กรมควบคุมโรค 1422 | รอบรู้สุขภาพ ด้านโรคไม่ติดต่อ @NCD_DDC

ปัจจัยเสี่ยง ทำให้เกิด

โรคความดันโลหิตสูง

ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2568

ที่มา : กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

DDC กองโรคไม่ติดต่อ Division of Non Communicable Diseases

สายด่วน กรมควบคุมโรค 1422

รอบรู้สุขภาพ ด้านโรคไม่ติดต่อ @NCD_DDC

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

ภัยเงียบ... โรคความดันโลหิตสูง ส่วนมากไม่แสดงอาการ เมื่อรุนแรงมักมีอาการ ดังนี้

ใจสั่น

ปวดศีรษะ ปวดต้นคอ

คลื่นไส้ อาเจียน

ตาพร่ามัว ปวดตา

หน้ามืด เวียนศีรษะ

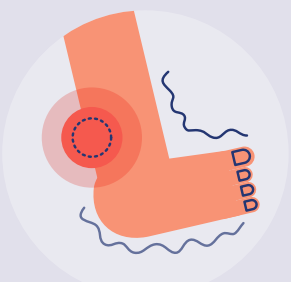

มือ - เท้าชา

เหนื่อยง่าย หอบ

ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2568 | ที่มา : กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

DDC กองโรคไม่ติดต่อ Division of Non Communicable Disease

สายด่วน กรมควบคุมโรค 1422

รอบรู้สุขภาพ ด้านโรคไม่ติดต่อ @NCD_DDC

ภาวะแทรกซ้อนของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง

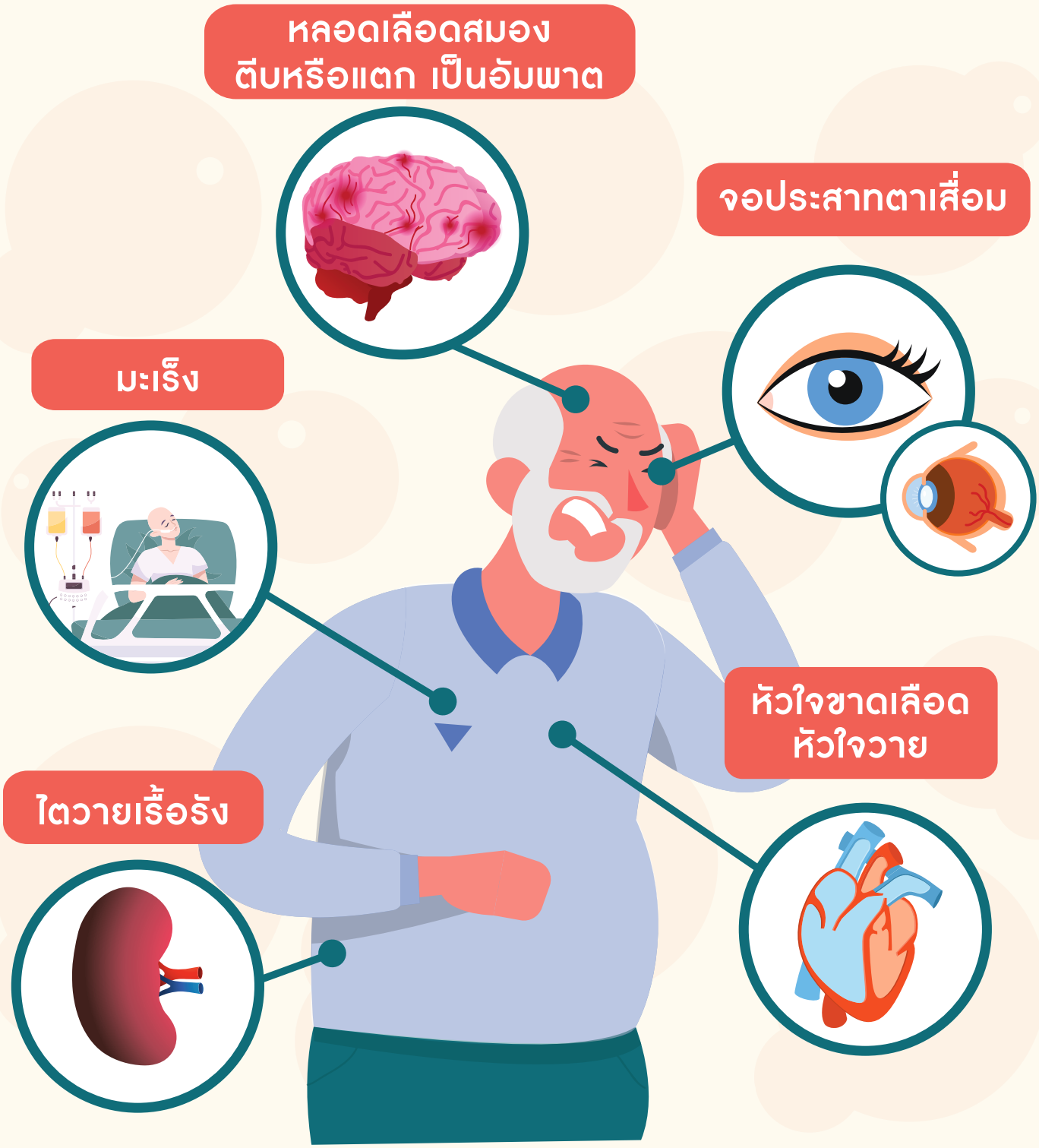

ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2568

ที่มา : กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

DDC กองโรคไม่ติดต่อ Division of Non Communicable Diseases
สายด่วน กรมควบคุมโรค 1422
รอบรู้สุขภาพ ด้านโรคไม่ติดต่อ @NCD_DDC

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

การป้องกัน
โรคความดันโลหิตสูง

ลด ละ เลิก
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์
บุหรี่ และบุหรี่ไฟฟ้า

ลดอาหาร
ที่มีโซเดียมแฝง

รับประทานอาหาร ขนม
ที่มีปริมาณเกลือและโซเดียม
ในปริมาณน้อย

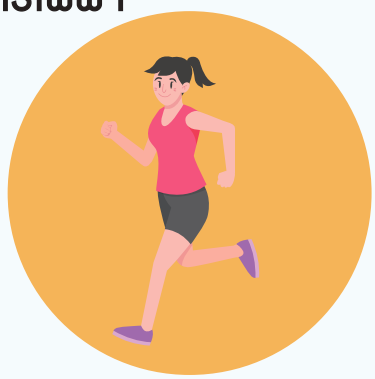

ออกกำลังกายสม่ำเสมอ

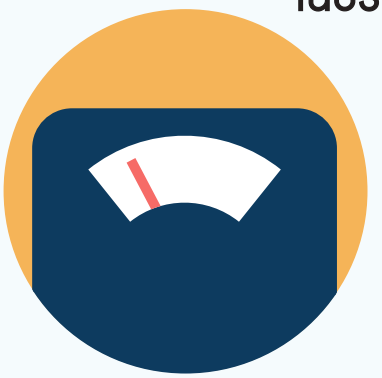

ควบคุมน้ำหนัก
ให้เหมาะสม

บันทึกค่าความดันโลหิต
จากการตรวจสุขภาพประจำปีทุกครั้ง

วิธีวัดความดันโลหิตที่ถูกต้อง

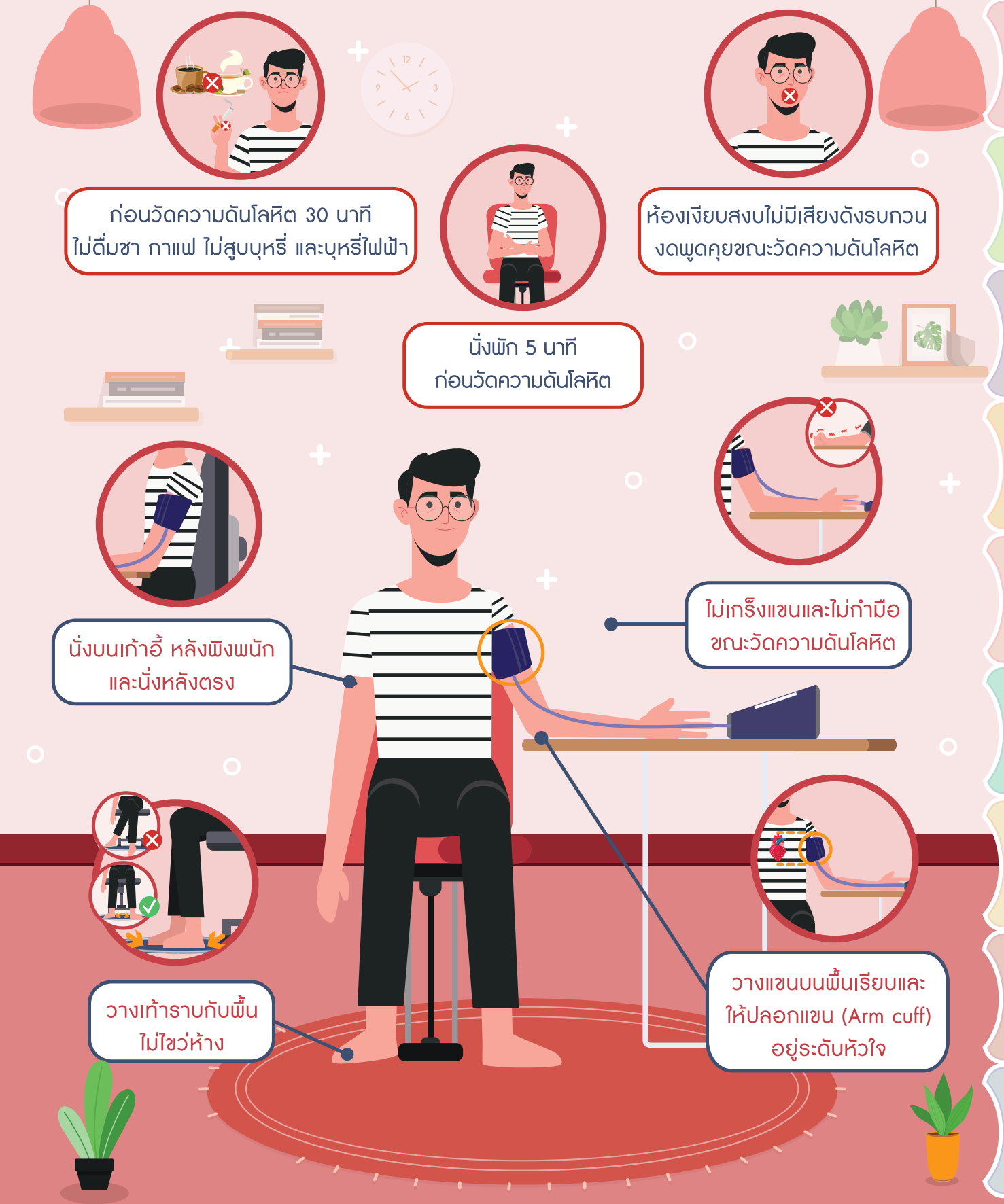
ก่อนวัดความดันโลหิต 30 นาที
ไม่ดื่มชา กาแฟ ไม่สูบบุหรี่ และบุหรี่ไฟฟ้า
นั่งพัก 5 นาที
ก่อนวัดความดันโลหิต
ห้องเงียบสงบไม่มีเสียงดังรบกวน
งดพูดคุยขณะวัดความดันโลหิต
นั่งบนเก้าอี้ หลังพิงพนัก
และนั่งหลังตรง
ไม่เกร็งแขนและไม่กำมือ
ขณะวัดความดันโลหิต
วางเท้าราบกับพื้น
ไม่ไขว่ห้าง
วางแขนบนพื้นเรียบและ
ให้ปลอกแขน (Arm cuff)
อยู่ระดับหัวใจ

ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2568

ที่มา : กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค
กระทรวงสาธารณสุข

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

การวัดความดันโลหิตด้วยตัวเองที่บ้าน

เพื่อติดตามและควบคุมระดับความดันโลหิตด้วยตนเองที่บ้าน หรือเพื่อนำข้อมูลให้แพทย์ใช้ประกอบการรักษา ผู้วัดจะต้องเตรียมตัวก่อนการวัดโดยใช้เครื่องและอยู่ในท่าวัดที่ถูกต้อง

การวัดความดันโลหิตที่บ้าน ควรวัดต่อเนื่องอย่างน้อย 7 วัน

ช่วงเช้า หลังตื่นนอนและปัสสาวะแล้ว ควรวัดก่อนรับประทานอาหารเช้า และยังไม่ได้รับประทานยาลดความดันโลหิต (ถ้ามี)

ช่วงเย็น ควรวัดก่อนเข้านอน

วัดช่วงเวลาเช้า
2 ครั้งติดกัน
ห่างกันครั้งละ 1 นาที

ช่วงเวลาก่อนเข้านอน
2 ครั้งติดกัน
ห่างกันครั้งละ 1 นาที

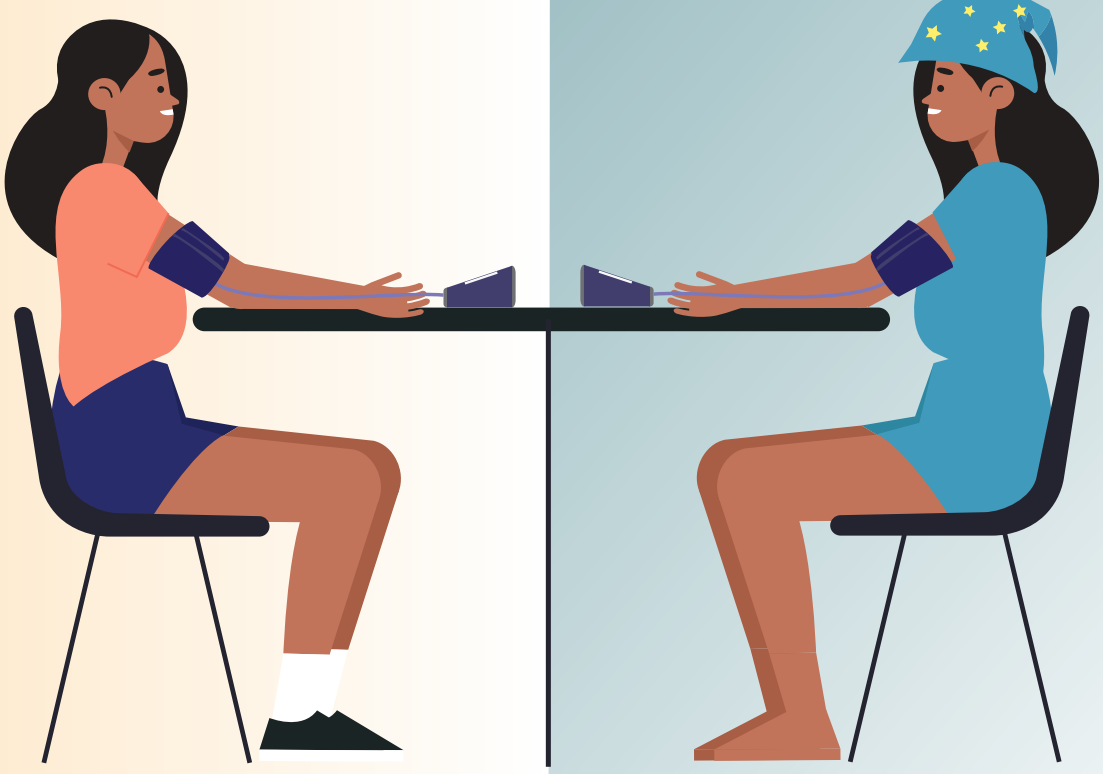

ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2568

ที่มา : กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

DDC กองโรคไม่ติดต่อ Division of Non Communicable Diseases

สายด่วน กรมควบคุมโรค 1422

รอบรู้สุขภาพ ด้านโรคไม่ติดต่อ @NCD_DDC

โรคเบาหวาน

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

โรคเบาหวาน

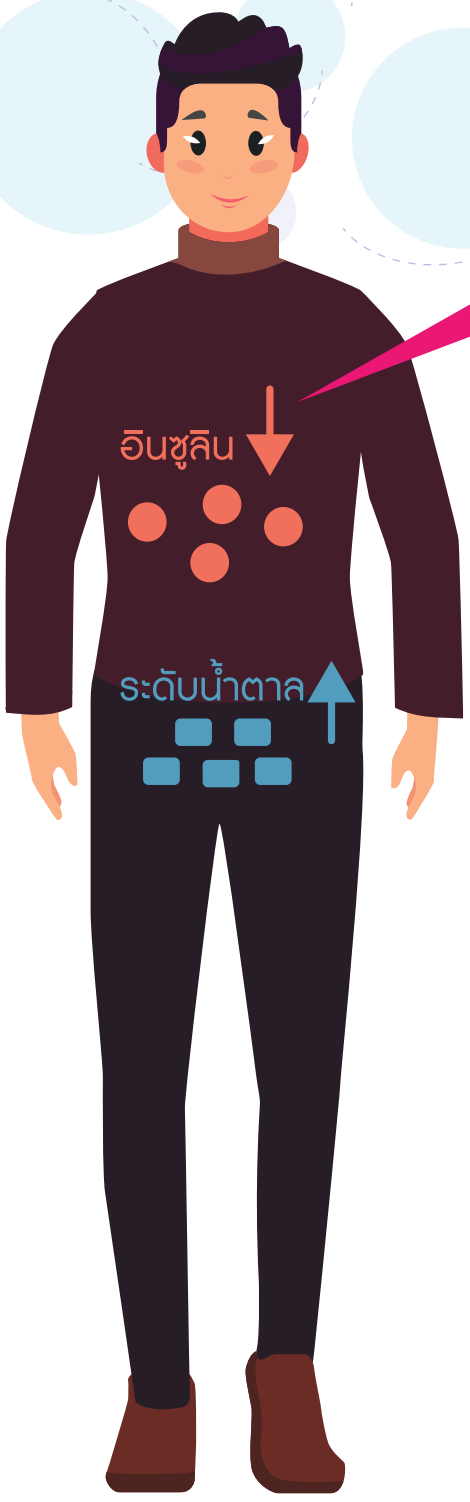

ค่าระดับน้ำตาลในเลือด

สูงกว่า **126** มก./ดล.

(ต้องงดอาหารอย่างน้อย 8 ชั่วโมง)

เกิดจากความผิดปกติของร่างกาย
ในการผลิตฮอร์โมนอินซูลิน หรือดื้อต่อฮอร์โมนอินซูลิน
ทำให้ระดับน้ำตาลในเลือดสูง

ปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้เกิดโรคเบาหวาน

- ประวัติเบาหวานในครอบครัว

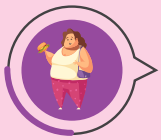

- ภาวะอ้วน น้ำหนักเกิน รอบเอวเกิน

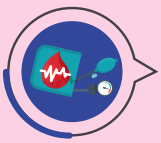

- เป็นโรคความดันโลหิตสูง

- ชอบรับประทานรสหวาน มัน เค็ม เป็นประจำ

- กิจกรรมทางกายไม่เพียงพอ

- ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

- สูบบุหรี่ บุหรี่ไฟฟ้า ยามวน ยาเส้น

การตรวจระดับน้ำตาลในเลือด

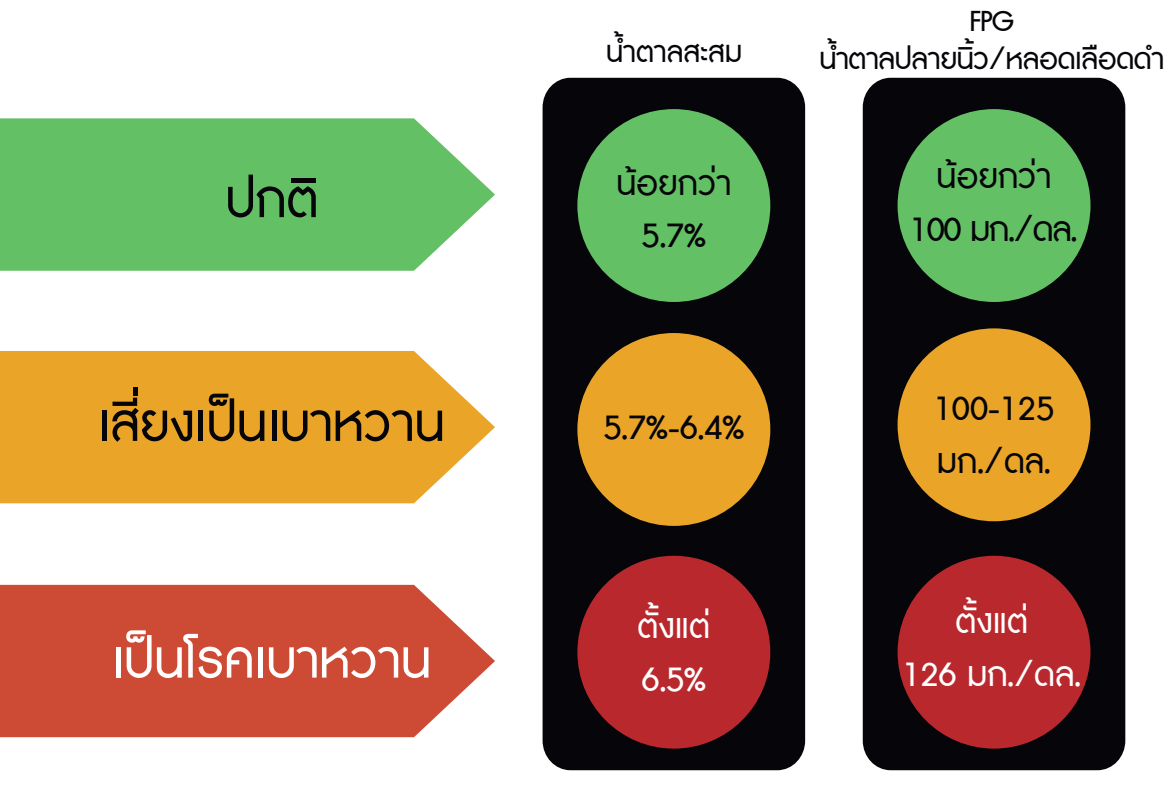

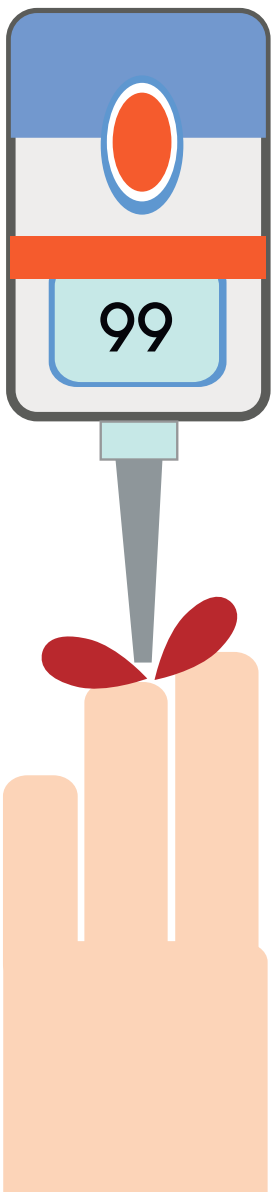

การตรวจค่าน้ำตาลในเลือดขณะอดอาหาร - เครื่องดื่ม อย่างน้อย 8 ชั่วโมง

แปลผล	อดอาหารมากกว่า 8 ชั่วโมง (FPG/FCBG)	สรุปผล
ปกติ	80 -100 มก./ดล.	ให้ตรวจทุก 3 ปี ผู้ที่มีอายุ 35 ปีขึ้นไป ควรตรวจซ้ำทุกปี
ภาวะก่อนเบาหวาน	100 - 125 มก./ดล.	ภาวะระดับน้ำตาลในเลือดขณะอดอาหารผิดปกติ มีภาวะก่อนเบาหวาน ซึ่งมีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคเบาหวาน
สงสัยป่วยโรคเบาหวาน	ตั้งแต่ 126 มก./ดล.	ตรวจติดตามยืนยันได้ตั้งแต่ 1 วันถัดไป หากพบว่า FPG ตั้งแต่ 126 มก./ดล. ให้วินิจฉัยว่าเป็นโรคเบาหวาน และเข้าสู่กระบวนการรักษา

HbA1c คือ การตรวจค่าน้ำตาลสะสมในเลือด (2-3 เดือนที่ผ่านมา) โดยไม่จำเป็นต้องอดอาหาร

FPG คือ การตรวจระดับพลาสมากลูโคสในเลือดที่เจาะจากหลอดเลือดดำ ตอนเช้าหลังอดอาหาร - เครื่องดื่ม อย่างน้อย 8 ชั่วโมง

FCBG คือ การตรวจระดับน้ำตาลโดยวิธีเจาะปลายนิ้วตอนเช้าหลังอดอาหาร - เครื่องดื่ม อย่างน้อย 8 ชั่วโมง

ที่มา : แนวทางเวชปฏิบัติสำหรับโรคเบาหวาน 2566

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

อาการเบื้องต้นของโรคเบาหวาน

น้ำหนักลดโดยไม่ทราบสาเหตุ

ปัสสาวะกลางคืนมากกว่าหรือเท่ากับ 2 ครั้ง

อ่อนเพลีย เหนื่อยง่าย ไม่มีแรง

กระหายน้ำ หิวน้ำบ่อย

กินจุหิวบ่อย

สายตาพร่ามัว มองไม่ชัด

ชาปลายมือปลายเท้า

เป็นแผลง่ายแผลหายยาก คันตามผิวหนัง

การเกิดภาวะน้ำตาลในเลือดสูง เป็นระยะเวลานาน ส่งผลให้อวัยวะเสื่อมสมรรถภาพ และทำงานล้มเหลว เป็นเหตุให้เกิดภาวะแทรกซ้อน

อัมพฤกษ์ อัมพาต

ตาสูญเสียการมองเห็น

ชาปลายมือปลายเท้า

หัวใจขาดเลือด

ไตวายเรื้อรัง

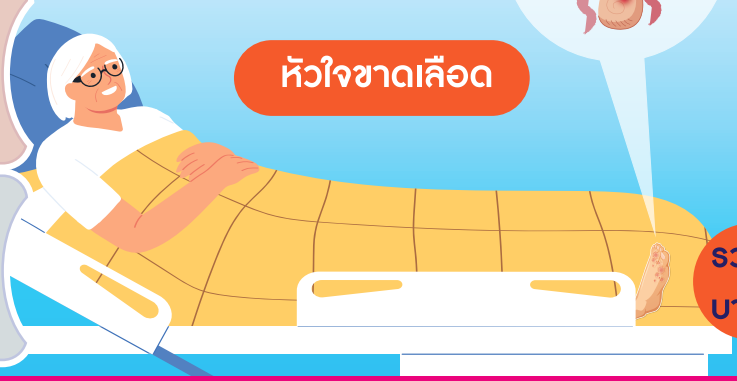

รวมถึงเป็นแผลง่ายหายยาก บางรายอาจจำเป็นต้องตัดขา

เกณฑ์ประเมินความเสี่ยงโรคเบาหวานในผู้ใหญ่

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

ผู้ที่มีความเสี่ยงสูงเป็นโรคเบาหวาน ควรได้รับการตรวจวินิจฉัยที่นำไปสู่การรักษาตั้งแต่ระยะเริ่มแรกเพื่อป้องกันภาวะแทรกซ้อนจากโรคเบาหวานในระยะยาว โดยมีเกณฑ์ประเมินความเสี่ยงโรคเบาหวาน ดังนี้

1.

ผู้ที่มีอายุ **35 ปี** ขึ้นไป

2.

ผู้ที่มีค่าดัชนีมวลกาย(BMI) **ตั้งแต่ 23 กก./ม.^{2} ขึ้นไป**

3. มีเส้นรอบเอวเกินมาตรฐาน

ผู้ชาย มีเส้นรอบเอว **ตั้งแต่ 90 ซม.ขึ้นไป**

ผู้หญิง มีเส้นรอบเอว **ตั้งแต่ 80 ซม.ขึ้นไป**

4.

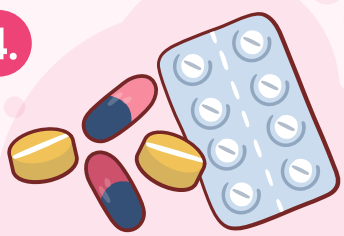

มี **โรคความดันโลหิตสูง**

5.

มีประวัติโรคเบาหวานในครอบครัว

ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2568 | ที่มา : กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

DDC กองโรคไม่ติดต่อ Division of Non Communicable Diseases | สายด่วน กรมควบคุมโรค 1422 | รอบรู้สุขภาพ ด้านโรคไม่ติดต่อ @NCD_DDC

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

แบบประเมินความเสี่ยงต่อโรคเบาหวาน ชนิดที่2

ปัจจัยเสี่ยง		คะแนนความเสี่ยง ไม่มีผลการตรวจน้ำตาล	คะแนนความเสี่ยง มีผลการตรวจน้ำตาล
1. อายุ	☐ 35 - 44 ปี	1	1
	☐ 45 - 49 ปี	2	2
	☐ 50 - 59 ปี	3	3
	☐ ตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไป	4	4
2. ดัชนีมวลกาย	☐ ต่ำกว่า 23 กก./ตร.ม.	0	0
	☐ 23 - 27.49 กก./ตร.ม.	1	1
	☐ ตั้งแต่ 27.5 กก./ตร.ม. ขึ้นไป	3	3
3. เส้นรอบเอวต่อความสูง	☐ น้อยกว่าหรือเท่ากับ 0.5	0	0
	☐ มากกว่า 0.5 - 0.6	3	3
	☐ มากกว่า 0.6	5	5
4. มีโรคความดันโลหิตสูง	☐ ไม่มี	0	0
	☐ เป็น 120 - 139/89	2	2
	☐ ตั้งแต่ 140/90 ขึ้นไป	4	4
5. ประวัติโรคเบาหวานในครอบครัว (พ่อ แม่ พี่ น้อง)	☐ ไม่มี	0	0
	☐ มี	2	2
6. น้ำตาลในเลือดหลังอดอาหาร	☐ น้อยกว่า 100 มก./ดล	-	0
	☐ 100 - 125 มก.ดล	-	5
คะแนนรวม		.....	.....

ระดับความเสี่ยงต่อการเกิดโรคเบาหวานใน 10 ปี ข้างหน้า

ปัจจัยเสี่ยง	คะแนนความเสี่ยง ไม่มี FPG	คะแนนความเสี่ยง มี FPG
น้อย (0-5)	น้อย หรือเท่ากับ 6	น้อย หรือเท่ากับ 7
น้อย-ปานกลาง (6-10%)	7-9	8-10
ปานกลาง-สูง (11-20%)	10-12	11-14
สูง (21-30%)	13-14	15-16
สูงมาก (มากกว่า หรือเท่ากับ 30%)	ตั้งแต่ 15 ขึ้นไป	ตั้งแต่ 17 ขึ้นไป

ผลการประเมินด้วยคะแนนความเสี่ยงหรือมีปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรคเบาหวานและคำแนะนำ

1. ผู้ที่มีคะแนนความเสี่ยงน้อยกว่า 8 คะแนน และไม่มีปัจจัยเสี่ยงใดๆ ถือว่ามีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคเบาหวานต่ำ ให้ทำแบบประเมินความเสี่ยงด้วยตนเองทุก 5 ปี จนอายุ 35 ปี
2. ถ้ามีคะแนนความเสี่ยงเท่ากับหรือมากกว่า 8 คะแนน หรือ มีปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรคเบาหวาน ข้อใดข้อหนึ่ง ให้เข้าสู่ขั้นตอนการประเมินด้วยการตรวจเลือด ถ้าผลการตรวจเลือดปกติ ถือว่ามีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคเบาหวานปานกลาง ให้ทำแบบประเมินตนเองทุก 3 ปี

*กรณีที่ไม่สามารถทำแบบประเมินได้ด้วยตนเอง ให้ประเมินโดยบุคลากรทางการแพทย์หรืออาสาสมัครสาธารณสุข

ที่มา: แนวทางเวชปฏิบัติสำหรับโรคเบาหวาน 2566

ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2568 | ที่มา : กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

DDC กองโรคไม่ติดต่อ Division of Non Communicable Diseases | สายด่วน กรมควบคุมโรค 1422 | รอบรู้สุขภาพด้านโรคไม่ติดต่อ @NCD_DDC

ภาวะก่อนเบาหวาน หรือ PreDiabetes

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

ภาวะก่อนเบาหวาน หรือ PreDiabetes (PreDM) หมายถึง ภาวะที่มีระดับน้ำตาลสูงกว่าปกติ แต่ยังไม่สูงถึงเกณฑ์ที่ได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นโรคเบาหวานชนิดที่ 2 **ผู้ที่มีภาวะก่อนเบาหวาน**มีโอกาสเสี่ยงที่จะเกิดโรคเบาหวาน รวมไปถึงการเกิดโรคแทรกซ้อนจากเบาหวานมากขึ้นอีกด้วย

การวินิจฉัยภาวะก่อนเบาหวาน

การตรวจ → โรคเบาหวาน

ผลการตรวจเลือด	ภาวะก่อนเบาหวาน	โรคเบาหวาน
การตรวจ HbA1c (น้ำตาลในเลือดสะสม)	5.7% - 6.4%	ตั้งแต่ 6.5% ขึ้นไป
การตรวจพลาสมากลูโคส ขณะอดอาหาร อย่างน้อย 8 ชั่วโมง (FPG)	100 - 125 mg/dl	ตั้งแต่ 126 mg/dl ขึ้นไป
Oral Glucose Tolerance test การตรวจความทนต่อกลูโคส	140 – 199 mg/dl	ตั้งแต่ 200 mg/dl ขึ้นไป

* การตรวจการทนต่อกลูโคส สามารถตรวจได้โดยผู้รับการตรวจต้องดื่มน้ำตาลกลูโคสมาตรฐานขนาด 75 กรัม ผสมน้ำ 250-300 มิลลิลิตร โดยต้องดื่มให้หมดในเวลา 5 นาที แล้วรอรับการตรวจเลือดวัดระดับน้ำตาลเมื่อครบ 2 ชั่วโมง

วิธีป้องกันเพื่อไม่ให้เป็นโรคเบาหวาน สำหรับผู้ที่มีภาวะก่อนเบาหวาน

1. รับประทานอาหารแบบ 2:1:1

2. การควบคุมน้ำหนักตัว
ผู้ที่มีภาวะอ้วนควรลดน้ำหนักให้อยู่ในเกณฑ์ปกติ

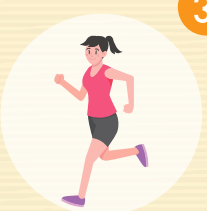

3. ออกกำลังกายเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ
ควรออกกำลังกาย
อย่างน้อย 30 นาทีต่อวัน
หรือสะสม 150 นาทีต่อสัปดาห์

ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2568 | ที่มา : กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

DDC กองโรคไม่ติดต่อ Division of Non Communicable Diseases | สายด่วน กรมควบคุมโรค 1422 | รอบรู้สุขภาพ ด้านโรคไม่ติดต่อ @NCD_DDC

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

การป้องกันโรคเบาหวาน

1
ควบคุมน้ำหนักตัว
ค่า BMI ไม่เกิน
ระหว่าง
18.5 - 22.9
รอบเอวไม่เกิน
ส่วนสูง (ซม.)
หารด้วย 2

2

เลือกรับประทาน
อาหารเพื่อสุขภาพ
เลี่ยงหวาน มัน เค็ม

3

ไม่สูบบุหรี่มวน บุหรี่ไฟฟ้า
และหลีกเลี่ยงการสูดควันบุหรี่
ไม่ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

4

ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ
อย่างน้อย 30 นาทีต่อวัน
หรือสะสม 150 นาที
ต่อสัปดาห์

5

อายุ 35 ปีขึ้นไป ควรตรวจ
วัดระดับน้ำตาลในเลือด
ปีละครั้ง

6

จัดการความเครียด
นอนหลับพักผ่อนให้เพียงพอ
7-9 ชั่วโมง

7

หากมีอาการเบื้องต้น
ของโรคเบาหวาน
ควรไปพบแพทย์

โรคเบาหวานกับ ภาวะแทรกซ้อน

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

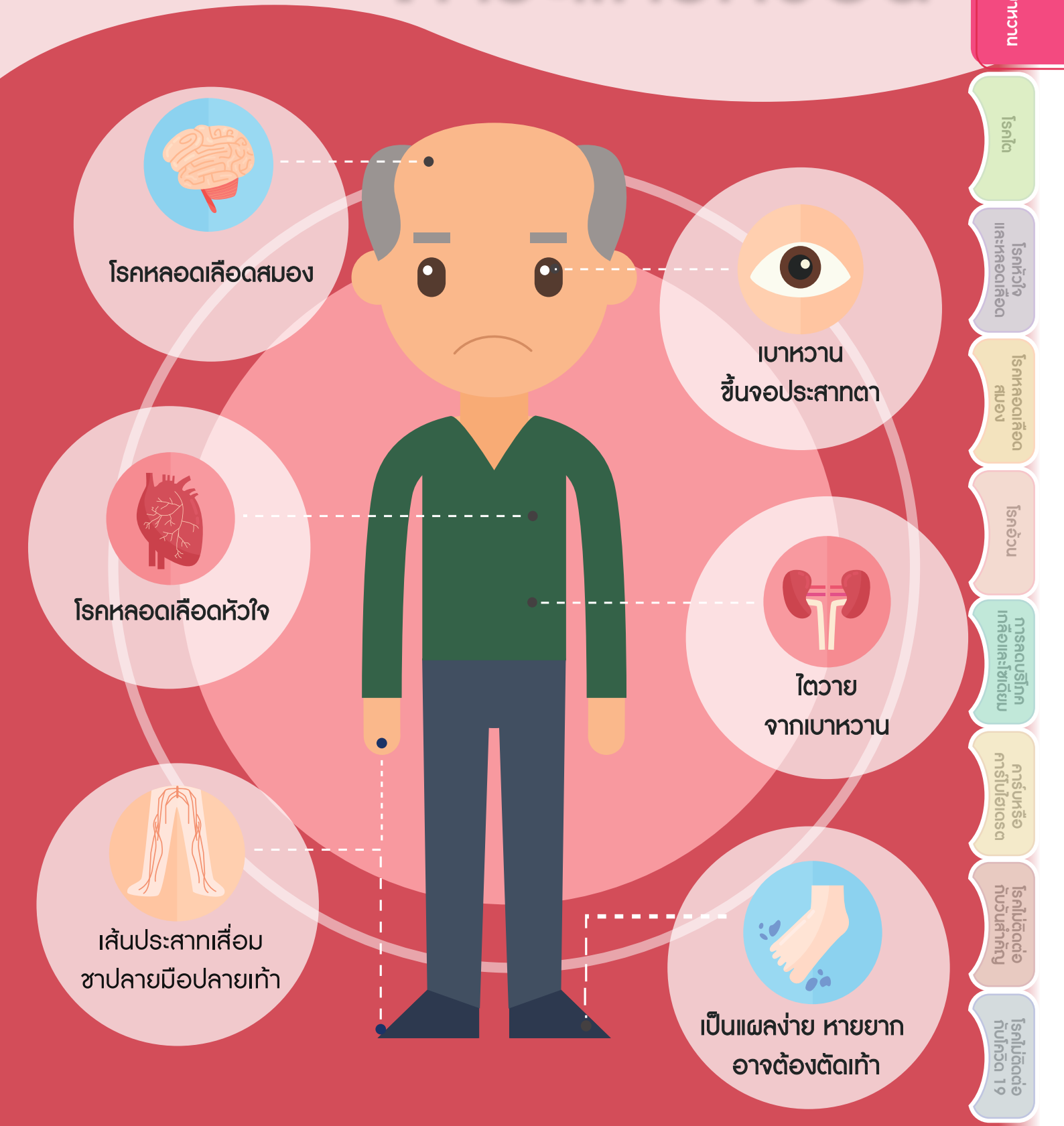

ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2568

ที่มา : กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

DDC กองโรคไม่ติดต่อ Division of Non Communicable Diseases

สายด่วน กรมควบคุมโรค 1422

รอบรู้สุขภาพ ด้านโรคไม่ติดต่อ @NCD_DDC

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

โรคเบาหวานระยะสงบ... (DM Remission) คืออะไร?

โรคเบาหวานระยะสงบ

(Diabetes Remission)

หมายถึง ผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ในผู้ใหญ่อายุ 18 ปีขึ้นไป

ที่ได้รับการดูแลรักษา
จนสามารถควบคุมน้ำตาลในเลือด
ให้อยู่ในระดับที่ต่ำกว่า
ระดับที่ใช้เป็นเกณฑ์การวินิจฉัยโรคเบาหวาน
(HbA1c<6.5%) ต่อเนื่องและคงอยู่
อย่างน้อย 3 เดือน โดยไม่ต้องใช้ยา
เพื่อลดระดับน้ำตาลในเลือด

ทั้งนี้การดูแลรักษาขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของแพทย์ผู้ดูแล

ข้อมูลเพิ่มเติม: แนวทางการดูแลผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ให้เข้าสู่โรคเบาหวานระยะสงบฯ

คืนยาให้หมอ ทำได้จริง!

โรคเบาหวานระยะสงบ... (DM Remission)

แค่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม อย่างเข้มข้น

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

ควบคุมอาหาร 2:1:1

ลดแป้ง ลดคาร์โบไฮเดรต - LOW CARB

ลดน้ำหนัก

อย่างน้อย 10-15%

ของน้ำหนักตัวเดิม

ออกกำลังกาย

สะสมอย่างน้อย 150 นาที/สัปดาห์

หรือ 3 - 5 วัน/สัปดาห์

เดินมากกว่า 10,000 ก้าวต่อวัน

ข้อมูลเพิ่มเติม: แนวทางการดูแลผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ให้เข้าสู่โรคเบาหวานระยะสงบฯ

ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2568 | ที่มา : กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

DDC กองโรคไม่ติดต่อ Division of Non Communicable Disease

สายด่วน กรมควบคุมโรค 1422

รอบรู้สุขภาพด้านโรคไม่ติดต่อ @NCD_DDC

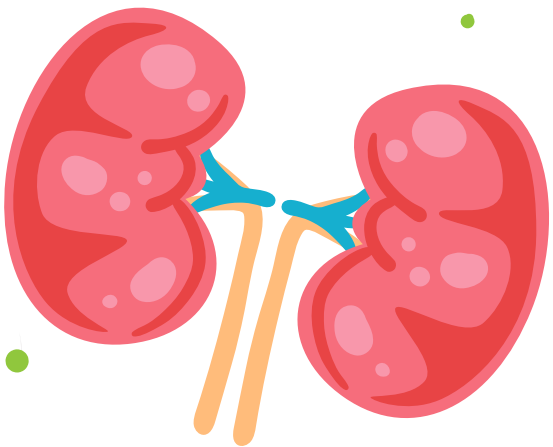

โรคไต

โรค ไตเรื้อรัง

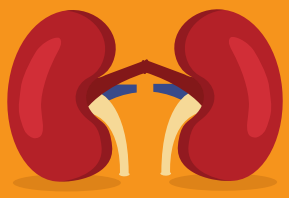

คือ สภาวะที่ไตถูกทำลายมา นานกว่า 3 เดือน สามารถตรวจได้จาก

1

ผลตรวจปัสสาวะผิดปกติ

2

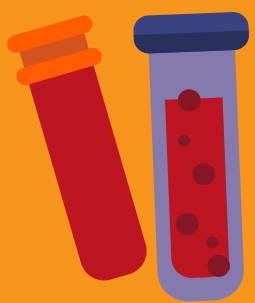

ค่าการทำงานของไต
eGFR ต่ำกว่า 60 ml/min/1.73 m^2

3

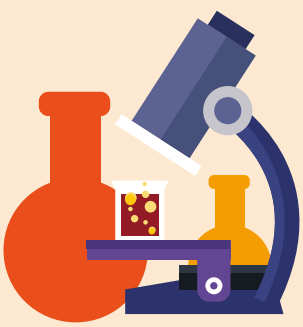

ความผิดปกติทางพยาธิวิทยา
จากการตรวจชิ้นเนื้อไต

(eGFR คือ อัตราการกรองของไตจากการตรวจเลือด ซึ่งคนปกติมีค่าระหว่าง 90-125 ml/min/1.73 m^2)

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

ปัจจัยเสี่ยงโรคไตเรื้อรัง

ผู้ที่มีอายุมากกว่า 60 ปี ขึ้นไป

เนื่องจากสมรรถภาพไต
ลดลงตามอายุ

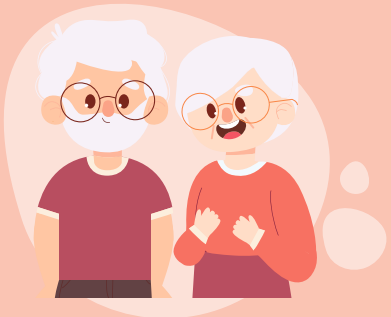

ความอ้วน

เสี่ยงต่อการเป็นโรคเบาหวาน
และโรคความดันโลหิตสูง
ซึ่งมีผลต่อ
การทำงานของไต

ผู้ได้รับสารพิษจากยาหรือสมุนไพรบางชนิดต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน

เช่น ยาแก้ปวดข้อบางชนิด
สมุนไพรบางชนิด
อาหารที่มีการปนเปื้อน
โลหะหนักที่อาจมีพิษต่อไต

มีประวัติบุคคลในครอบครัวป่วยเป็นโรคไต

โรคทางพันธุกรรม
เช่น โรคถุงน้ำในไต

ผู้ที่มีโรคประจำตัวหรือโรคบางชนิด

เช่น โรคเบาหวาน
โรคความดันโลหิตสูง
โรคนิ่ว โรคติดเชื้อ
ทางเดินปัสสาวะ
โรคเก๊าท์

ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2568 | ที่มา : กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

DDC กองโรคไม่ติดต่อ Division of Non Communicable Diseases | สายด่วน กรมควบคุมโรค 1422 | รอบรู้สุขภาพ ด้านโรคไม่ติดต่อ @NCD_DDC

สัญญาณเตือน โรคไตเรื้อรัง

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

เหนื่อยง่าย
อ่อนเพลีย
ซีด

ความดันโลหิตสูง
ที่ควบคุมไม่ได้

ปัสสาวะผิดปกติ
ปัสสาวะบ่อย ฟองมาก
ขุ่น มีเลือด แสบขัด

บวมตามตัว
บวมที่หนังตา หน้าขา
และเท้าทั้งสองข้าง

ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2568 | ที่มา : กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

DDC กองโรคไม่ติดต่อ Division of Non Communicable Disease

สายด่วน กรมควบคุมโรค 1422

รอบรู้สุขภาพด้านโรคไม่ติดต่อ @NCD_DDC

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

ห่างความเสี่ยงโรคไตเรื้อรังได้อย่างไร ?

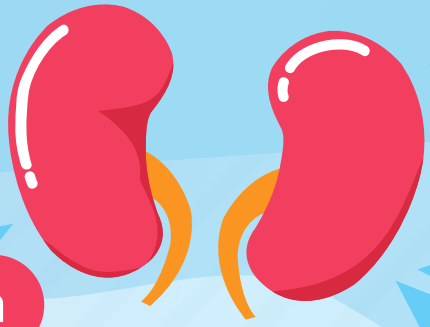

ข้อแนะนำ
การปฏิบัติตัวเพื่อลดความเสี่ยงโรคไต

1

ผู้ป่วยโรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง ควรควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด และระดับความดันโลหิตให้เหมาะสม ทานยาตามแพทย์สั่งสม่ำเสมอ

2
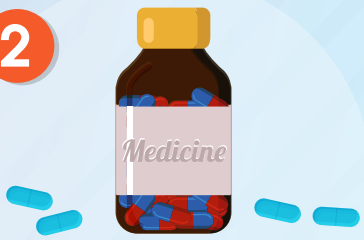

เลี่ยงการใช้ยาแก้ปวด กลุ่มเอ็นเสด (NSAIDs) ยาชุด

3

ตรวจสุขภาพประจำปี ทั้งการตรวจเลือด และปัสสาวะ

4

ควบคุมน้ำหนักและรอบเอว ให้อยู่ในเกณฑ์ปกติ

5
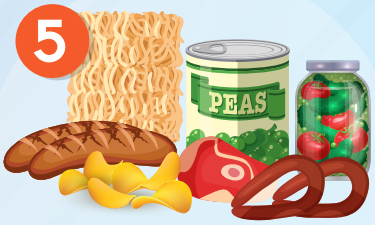

เลี่ยงรับประทานอาหารรสเค็ม อาหารแปรรูป อาหารหมักดอง อาหารกึ่งสำเร็จรูป

6

ลดการใช้เครื่องปรุง ขณะปรุงอาหาร

7
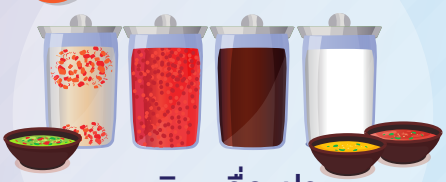

งดเติมเครื่องปรุง ในอาหารที่ปรุงสำเร็จ

8

อ่านฉลากโภชนาการทุกครั้ง เพื่อควบคุมการบริโภคโซเดียม

9

ดื่มน้ำสะอาดให้เพียงพอ 8 - 10 แก้วต่อวัน

การรับประทานยารักษาโรคความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน และไขมันในเลือดไม่ทำให้เป็นโรคไต

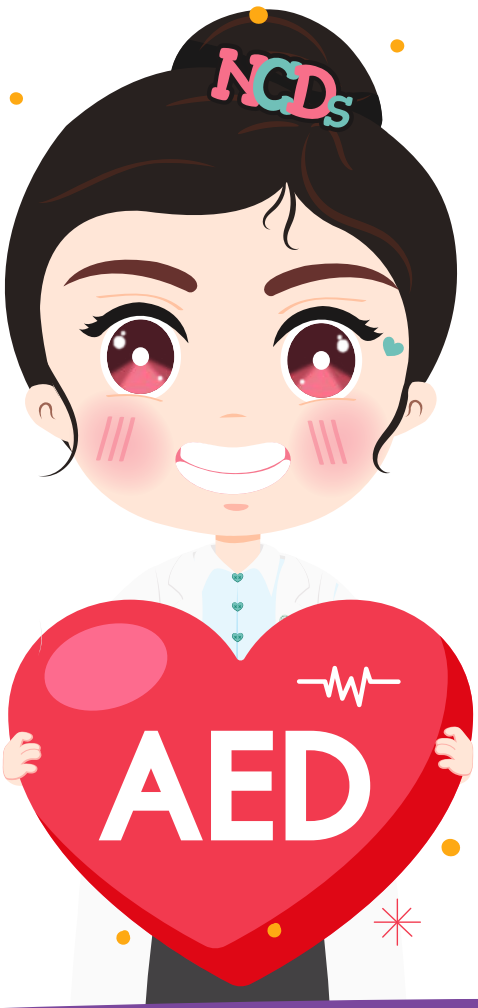

โรคหัวใจและหลอดเลือด

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

โรคหัวใจและหลอดเลือด

โรคหัวใจและหลอดเลือด เกิดจากหลอดเลือดไปเลี้ยงที่หัวใจตีบตัน ขาดความยืดหยุ่น เนื่องจากการสะสมของไขมัน โปรตีน และการอักเสบที่บริเวณผนังด้านในของหลอดเลือด นำไปสู่กล้ามเนื้อหัวใจตาย

ปัจจัยเสี่ยง โรคหัวใจและหลอดเลือด

ระดับน้ำตาลในเลือดสูง

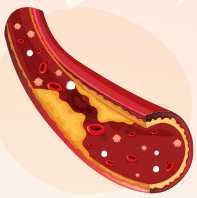

ระดับไขมันในเลือดสูง

ระดับความดันโลหิตสูง

ภาวะอ้วนและน้ำหนักเกิน

การสูบบุหรี่ บุหรี่ไฟฟ้า และดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

มลพิษทางอากาศ

อายุที่มากขึ้น

ประวัติครอบครัวเป็นโรคหัวใจ

อาการเตือน!

โรคหัวใจและหลอดเลือด

เจ็บแน่นหน้าอก

จุกแน่นกลางอก

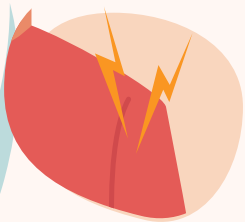

เจ็บร้าวไปที่หัวไหล่ซ้าย
แขน หรือ กราม

ใจสั่น

เหงื่อแตก

หน้ามืดเป็นลม

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

การป้องกันโรคหัวใจและหลอดเลือด

บริโภคผัก อาหารไขมันต่ำ
และอาหารที่มีกากใยสูง

ทำจิตใจให้ผ่องใส
พักผ่อนให้เพียงพอ

ออกกำลังกายสม่ำเสมอ
แต่งดออกกำลังกายกลางแจ้ง
ในวันที่มีฝุ่น PM 2.5
เกิน 50 ไมโครกรัม
ต่อลูกบาศก์เมตร

ควบคุมระดับน้ำตาล
ให้อยู่ในเกณฑ์ปกติ

ควบคุมระดับความดันโลหิต
ให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม

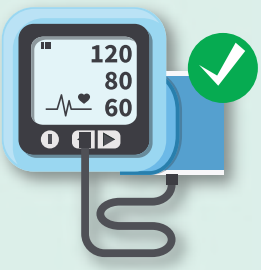

ควบคุมน้ำหนัก
ให้อยู่ในเกณฑ์ปกติ

ตรวจสุขภาพ
อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

ไม่สูบบุหรี่
บุหรี่ไฟฟ้า
และ

ไม่ดื่มเครื่องดื่ม
ที่มีแอลกอฮอล์

ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2568 | ที่มา : กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข | DDC กองโรคไม่ติดต่อ Division of Non Communicable Diseases | สายด่วน กรมควบคุมโรค 1422 | รอบรู้สุขภาพ ด้านโรคไม่ติดต่อ @NCD_DDC

สถานการณ์ฉุกเฉิน ของหัวใจวายและหัวใจหยุดเต้น

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

ภาวะหัวใจหยุดเต้นเฉียบพลัน คือ ภาวะที่หัวใจหยุดการบีบตัว และสูญเสียการทำงานอย่างทันทีทันใด ส่งผลให้ไม่สามารถส่งเลือดไปเลี้ยงส่วนต่าง ๆ ของร่างกายได้จึงทำให้หมดสติ

สาเหตุของภาวะหัวใจหยุดเต้นเฉียบพลัน

- ภาวะหัวใจหยุดเต้นเฉียบพลัน จากหลอดเลือดหัวใจตีบ
- ความผิดปกติของหัวใจโดยกำเนิด
- ภาวะกล้ามเนื้อหัวใจหนาผิดปกติ ชนิดไม่ทราบสาเหตุส่วนใหญ่พบในผู้ป่วยที่อายุน้อยกว่า 35 ปี
- กล้ามเนื้อหัวใจอักเสบ
- หัวใจเต้นผิดจังหวะ

ที่มา: สมาคมโรคหัวใจแห่งสหรัฐอเมริกา

อาการก่อนที่จะเกิดภาวะหัวใจหยุดเต้นเฉียบพลัน ได้แก่

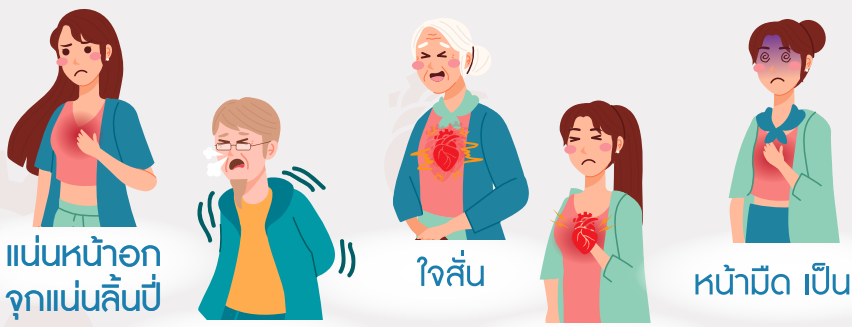
แน่นหน้าอก จุกแน่นลิ้นปี่
หายใจลำบาก
ใจสั่น
หัวใจเต้นเร็ว
หน้ามืด เป็นลม

พบเห็นคนหมดสติปฐมพยาบาล ด้วยการกดหัวใจ และโทรสายด่วน 1669 พร้อมติดเครื่อง AED (ถ้ามี)

ปฐมพยาบาลอย่างต่อเนื่อง โดยไม่เคลื่อนย้ายผู้ป่วย จนกว่ารถพยาบาลจะมาถึง

ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2568 | ที่มา : กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข | DDC | DDC กองโรคไม่ติดต่อ Division of Non Communicable Diseases | สายด่วน กรมควบคุมโรค 1422 | รอบรู้สุขภาพ ด้านโรคไม่ติดต่อ @NCD_DDC

โรคหลอดเลือดสมอง

โรคหลอดเลือดสมอง (STROKE)

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

คือ ภาวะที่เซลล์สมองถูกทำลาย ซึ่งมีสาเหตุมาจากหลอดเลือดสมองตีบ อุดตัน หรือแตก ทำให้ขัดขวางการลำเลียงเลือด ซึ่งนำออกซิเจนและสารอาหารไปเลี้ยงเซลล์สมอง ส่งผลให้สมองสูญเสียการทำหน้าที่ จนเกิดอาการของอัมพฤกษ์ อัมพาต ถ้ารุนแรงอาจทำให้เสียชีวิต

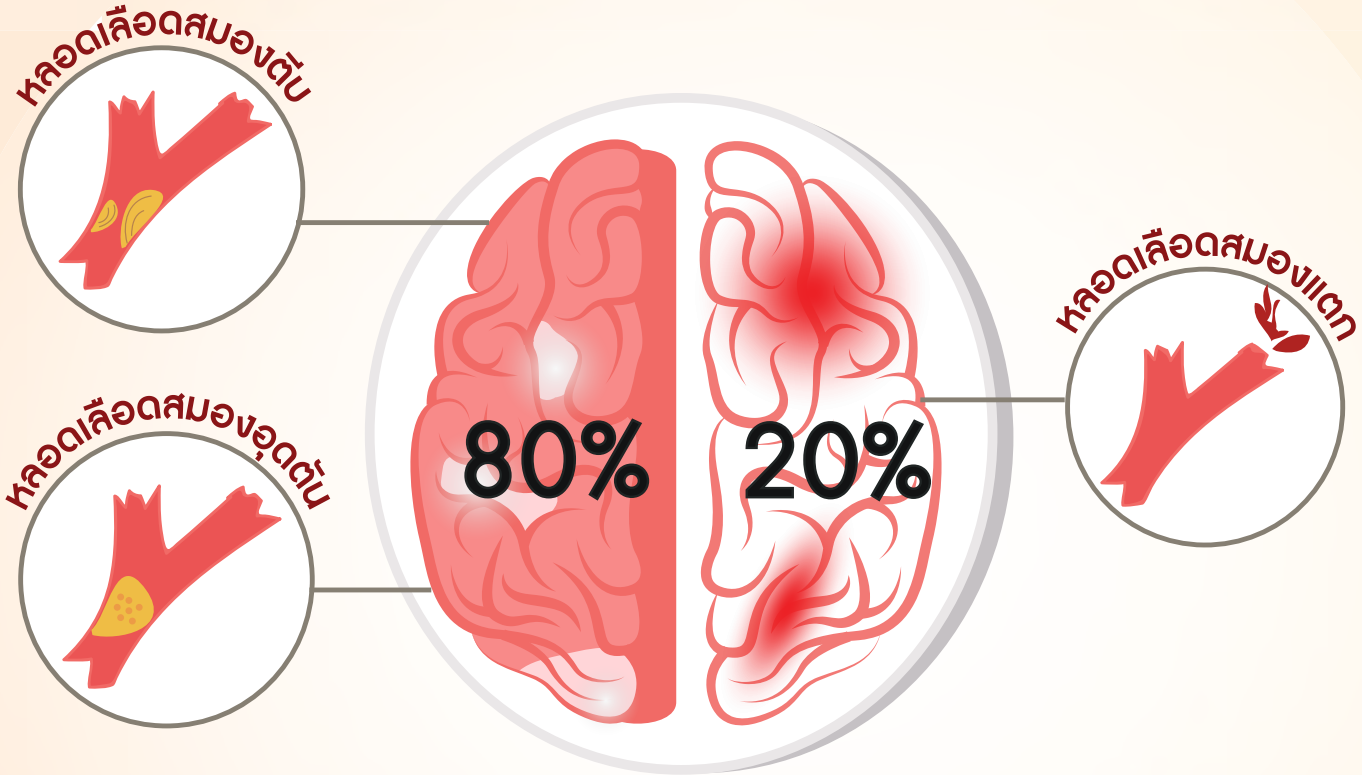

โรคหลอดเลือดสมองตีบหรือตัน

เกิดจากการเปลี่ยนแปลงผนังหลอดเลือด เช่น มีไขมัน เกาะผนังชั้นในของหลอดเลือด ทำให้ผนังหลอดเลือดหนา เสียความยืดหยุ่น และอาจมีเกล็ดเลือดมาเกาะก่อให้เกิดการตีบหรืออุดตันได้

โรคหลอดเลือดสมองแตก

เกิดจากหลอดเลือดมีความเปราะบาง ร่วมกับมีภาวะความดันโลหิตสูง

แบ่งได้ 2 ชนิด คือ

1. เลือดออกในเนื้อสมอง
2. เลือดออกใต้ชั้นเยื่อหุ้มสมอง

ที่มา : คู่มือโรคหลอดเลือดสมอง (อัมพฤกษ์ อัมพาต) สำหรับประชาชน : สถาบันประสาทวิทยา กรมการแพทย์ ; 2564

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

เรียนรู้ สัญญาณเตือน โรคหลอดเลือดสมอง

B.E.F.A.S.T.

B (Balance)

ปวดหัว เวียนศีรษะ
ทรงตัวไม่ได้แบบทันที

E (Eye)

มองเห็นภาพซ้อน
มองไม่ชัด

F (Face)

หน้าเบี้ยว ปากเบี้ยว
มุมปากตก

A (Arm)

แขนอ่อนแรงครึ่งซีก ชา
ไม่มีแรงแบบเฉียบพลัน

S (Speech)

พูดไม่ชัด พูดลำบาก
ลิ้นแข็ง

T (Time)

หากมีอาการให้รีบโทรสายด่วน 1669
และรีบนำผู้ป่วยส่งโรงพยาบาลทันที
ภายใน 4 ชั่วโมง 30 นาที

ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2568 | ที่มา : กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

DDC กองโรคไม่ติดต่อ Division of Non Communicable Diseases

สายด่วน กรมควบคุมโรค 1422

รอบรู้สุขภาพ ด้านโรคไม่ติดต่อ @NCD_DDC

ปัจจัยเสี่ยง

โรคหลอดเลือดสมอง

โรคหัวใจ 2

1 ความดันโลหิตสูง

การสูบบุหรี่และบุหรี่ไฟฟ้า 4

3 โรคเบาหวาน

ดื่มสุรา 6

5 ไขมันในเลือดสูง

7 ภาวะหลอดเลือดที่คอตีบ

มลพิษทางอากาศ 8

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

การป้องกัน โรคหลอดเลือดสมอง

งดสูบบุหรี่ บุหรี่ไฟฟ้า
และงดเครื่องดื่ม
ที่มีแอลกอฮอล์

ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ
งดออกกำลังกายกลางแจ้ง
ในวันที่มีฝุ่น PM 2.5 เกิน
50 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร

ควบคุมน้ำหนัก
ให้อยู่ในเกณฑ์
ที่เหมาะสม

รับประทานอาหารที่ดี
ต่อสุขภาพ
ลดหวาน มัน เค็ม

ควบคุมระดับน้ำตาล
ระดับความดันโลหิต
และระดับไขมันในเลือด
ให้อยู่ในเกณฑ์ปกติ

เลี่ยงความเครียด
ทำจิตใจให้ผ่องใส
พักผ่อนเพียงพอ

หลีกเลี่ยงอากาศ
ที่เป็นมลพิษ

ตรวจสุขภาพเป็นประจำ
อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
หรือผู้ที่มีโรคประจำตัว
ควรพบแพทย์สม่ำเสมอ

การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นวิธีที่ดีที่สุด ในการป้องกันโรคหลอดเลือดสมอง

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

ควบคุมระดับความดันโลหิต
ระดับน้ำตาล ระดับไขมันในเลือด
ให้อยู่ในเกณฑ์ปกติ

ควบคุมน้ำหนัก
ให้อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม

รับประทานอาหาร
ที่ดีต่อสุขภาพ
ลดหวาน มัน เค็ม

มีกิจกรรมทางกาย หรือ
ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ

ตรวจสุขภาพเป็นประจำ
อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

ผู้ที่มีโรคประจำตัว
ควรพบแพทย์อย่างสม่ำเสมอ

งดสูบบุหรี่ บุหรี่ไฟฟ้า **งด**ดื่มสุรา
หรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

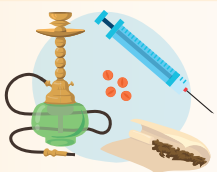

งดการใช้สารเสพติด
ทุกชนิด

หลีกเลี่ยงความเครียด
พักผ่อนให้เพียงพอ

โรคอ้วน

โรคอ้วนคืออะไร

โรคอ้วน คือ ภาวะที่ร่างกายมีการสะสมไขมันมากเกินไป หรือมากกว่าระดับปกติที่ร่างกายต้องการในแต่ละวัน โดยส่งผลกระทบต่อสุขภาพ

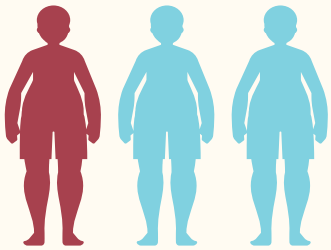

เกือบ 1 ใน 3 ของประชากรไทย**เป็นโรคอ้วน**

โรคอ้วนมี 2 ประเภท

อ้วนลงพุง

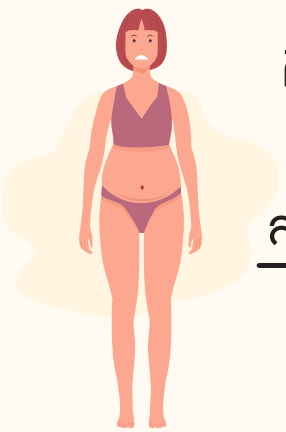

คือ **เส้นรอบเอวมากกว่า**

$$\frac{\text{ส่วนสูง(เซนติเมตร)}}{\text{หาร 2}}$$

อ้วนทั้งตัว

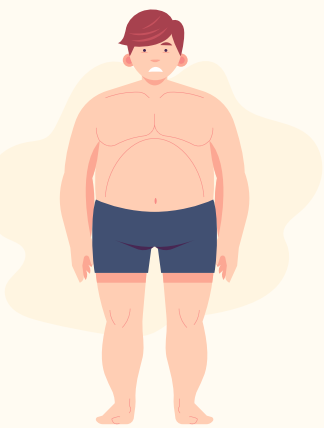

โรคอ้วน คือ มีดัชนีมวลกาย (BMI) มากกว่าหรือเท่ากับ **25 kg/m²**

สูตรคำนวน ดัชนีมวลกาย(BMI) **น้ำหนัก** หาร **ส่วนสูง (ม.)²**

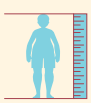

$$\frac{\text{น้ำหนัก (กิโลกรัม)}}{\text{ส่วนสูง(เมตร) x ส่วนสูง(เมตร)}}$$

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

โรคอ้วน
สามารถป้องกันได้ง่ายๆ

สาเหตุของโรคอ้วนในวัยผู้ใหญ่

ส่วนใหญ่มาจากพฤติกรรมส่วนตัว เช่น พฤติกรรมการรับประทานอาหารที่ไม่มีประโยชน์ และไม่มีกิจกรรมทางกาย เป็นต้น

โรคอ้วน เป็นปัจจัยก่อให้เกิดโรคไม่ติดต่อ

โรคหัวใจ

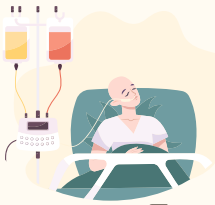

โรคมะเร็ง

โรคเบาหวาน

โรคไขมันในเลือดสูง

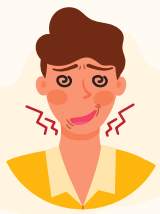

โรคหลอดเลือดสมอง อัมพฤกษ์ อัมพาต

โรคความดันโลหิตสูง

โรคอ้วนสามารถป้องกันได้ง่ายๆ

ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมส่วนตัว

ลดแป้ง น้ำตาล ไขมัน
เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์
เลือกทานอาหารให้ครบ 5 หมู่

รับประทานอาหารประเภท
ผัก ผลไม้ เพิ่มมากขึ้น

เพิ่มกิจกรรมทางกายในแต่ละวัน
โดยออกกำลังกาย
อย่างน้อย 30 นาทีต่อวัน
หรือสะสม 150 นาทีต่อสัปดาห์

ดัชนีมวลกาย หรือ BMI

ย่อมาจาก Body Mass Index
เป็นค่าสากลที่ใช้คำนวนเพื่อหา
น้ำหนักตัวที่ควรจะเป็น และประมาณ
ระดับไขมันในร่างกาย โดยใช้
น้ำหนักตัว และส่วนสูง

สูตรคำนวน ดัชนีมวลกาย (BMI)

$$\frac{\text{น้ำหนัก (กิโลกรัม)}}{\text{ส่วนสูง (เมตร)} \times \text{ส่วนสูง (เมตร)}}$$

เกณฑ์ดัชนีมวลกาย

น้อยกว่า 18.5	น้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์
18.5 - 22.9	สมส่วน
23.0 - 24.9	น้ำหนักเกิน
25.0 - 29.9	โรคอ้วน
ตั้งแต่ 30.0 ขึ้นไป	โรคอ้วนอันตราย

ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2568 | ที่มา : กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

DDC กองโรคไม่ติดต่อ Division of Non Communicable Diseases
สายด่วน กรมควบคุมโรค 1422
รอบรู้สุขภาพ ด้านโรคไม่ติดต่อ @NCD_DDC

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

เด็กอ้วน ตายง่าย

1 ใน 10 เด็กไทยวัยเรียน (อายุ 6-14 ปี) มีน้ำหนักเกินและอ้วน

ภาวะแทรกซ้อนโรคอ้วนในเด็ก

ระบบหายใจ
ภาวะทางเดินหายใจอุดกั้น
นอนกรน โรคภูมิแพ้

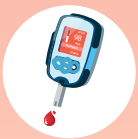

ระบบต่อมไร้ท่อ
โรคเบาหวาน กลุ่มอาการ
เมตาบอลิก

ระบบกล้ามเนื้อและกระดูก
ขาโก่ง โรคหัวกระดูกสะโพกเลื่อน
กระดูกหักง่าย

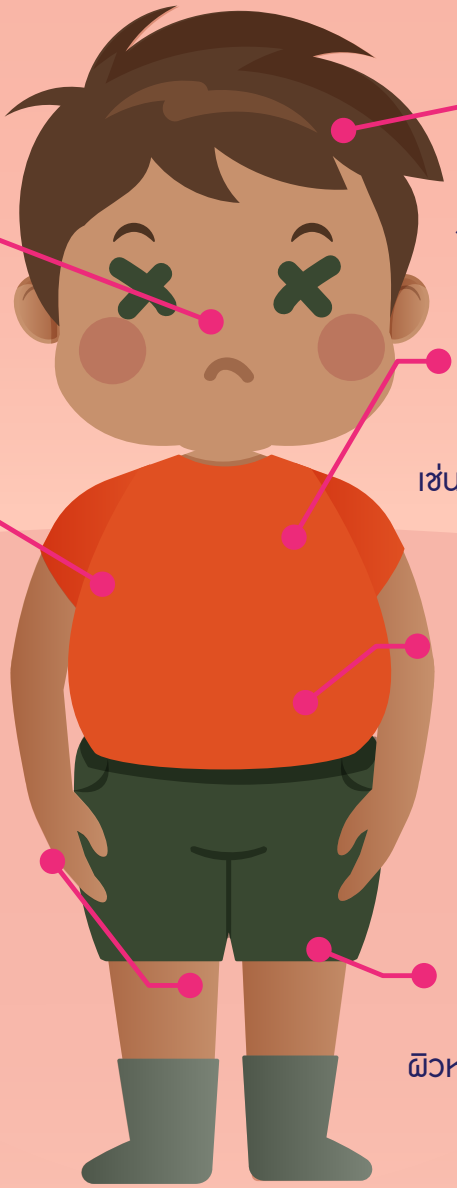

สภาพจิตใจ
ภาวะซึมเศร้า ถูกล้อเลียน
ขาดความเชื่อมั่น แยกตัวจากสังคม

ระบบหัวใจและหลอดเลือด
เช่น ไขมันในเลือดสูง ความดันโลหิตสูง

ระบบทางเดินอาหารและตับ
ภาวะกรดไหลย้อน ภาวะไขมัน
สะสมในตับ โรคนิ่วในถุงน้ำดี

ความผิดปกติของผิวหนัง
ผิวหนังมีผื่นสีน้ำตาลดำหนาบริเวณคอ
รักแร้ ข้อพับ ขาหนีบ
รอยแตกบริเวณหน้าท้อง
และผื่นแดงบริเวณข้อพับเกิดจากการเสียดสี

เด็กอ้วนมักมีปัญหาสุขภาพ

ภาวะอ้วนในเด็ก นำมาซึ่งผลเสียต่อสุขภาพ

ด้านร่างกาย

โรคเบาหวาน

ความดันโลหิตสูง

ไขมันในเลือดสูง

ภาวะนอนกรน

หยุดหายใจขณะหลับ
จากการอุดกั้น (OSA)

เพิ่มโอกาสการเสียชีวิตเมื่อติดเชื้อ

ไข้เลือดออก

ไข้หวัดใหญ่

โควิด-19

ติดเชื้อแบคทีเรีย
ในกระแสเลือด

ด้านจิตใจ

เด็กอ้วนมักถูกเพื่อนล้อเลียนถูกรังแกในโรงเรียน (Bully)

ทำให้เด็กขาดความมั่นใจในตัวเองเสียบุคลิกภาพ และเสี่ยงต่อการเกิดโรคซึมเศร้าได้

พาเด็กออกกำลังกายและรับประทานอาหารให้สมวัย

ห่างไกลโรคอ้วน

เด็กอายุ 2-6 ปี

วิ่ง กระโดดเชือก เตะลูกบอล
ปีนป่ายเครื่องเล่น ว่ายน้ำ เป็นต้น

อายุ 7-10 ปี

โยนรับลูกบอล เตะลูกบอล ปั่นจักรยาน
แบดมินตัน ปิงปอง เทนนิส เป็นต้น

อายุ 10 ปีขึ้นไป

เดิน วิ่ง ว่ายน้ำ ปั่นจักรยาน
เต้นแอโรบิก เป็นต้น

งดอาหารที่ไม่ดีต่อสุขภาพ

หวานจัด

เค็มจัด

มันจัด

ลดกิจกรรมที่ไม่เคลื่อนไหว เช่น กำหนดเวลาดูโทรทัศน์และเล่มเกม รวมกันวันละไม่เกิน 2 ชั่วโมง ในเด็กอายุตั้งแต่ 2 ปีขึ้นไป
สร้างแรงจูงใจ และฝึกวินัยในการบริโภคอาหารและออกกำลังกายให้คำชมเชยเมื่อทำได้เหมาะสม **หลีกเลี่ยงการตำหนิ การลงโทษ**
พ่อแม่และครอบครัวเป็นแบบอย่างของการมีสุขนิสัยที่ดีในการบริโภคอาหาร การออกกำลังกาย และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

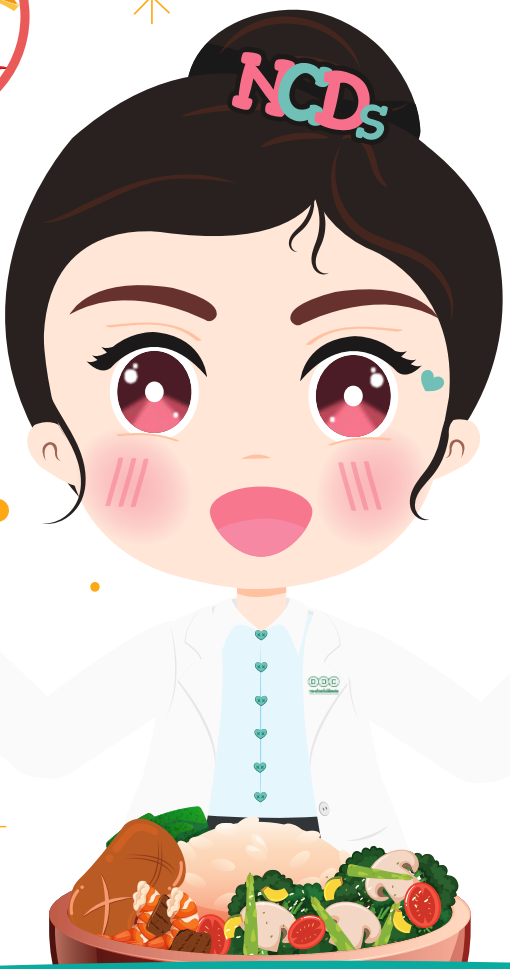

การลดบริโภค เกลือและโซเดียม

โซเดียมคืออะไร

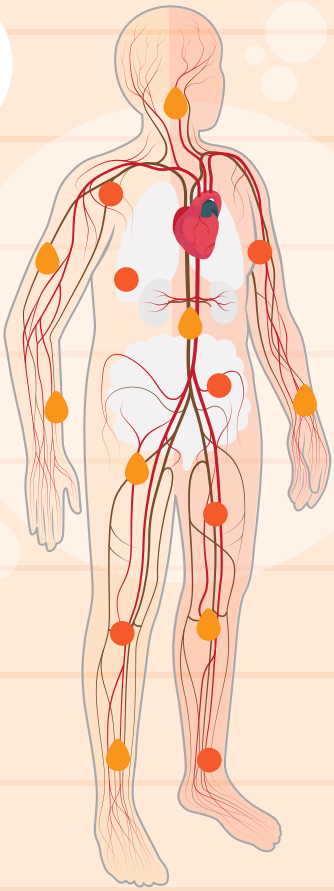

โซเดียม คือ เกลือแร่ (สารอาหาร)

โซเดียมมีความสำคัญต่อร่างกาย ดังนี้

1. ช่วยควบคุมสมดุลของน้ำนอกเซลล์ และในระบบหมุนเวียนเลือดของร่างกาย
2. ช่วยนำกรดอะมิโนและสารอื่นๆ ไปยังเซลล์ต่างๆ ของร่างกาย
3. ควบคุมสมดุลของกรด-ด่าง ในร่างกาย
4. รักษาระดับความดันโลหิตให้อยู่ในระดับปกติ

ร่างกายไม่สามารถสร้างโซเดียมขึ้นเองได้ ดังนั้นเราจะได้รับโซเดียมจากอาหารที่กินเข้าไป

หากกินโซเดียมมากเกินไป อาจก่อให้เกิดโรค ดังนี้

โรคความดันโลหิตสูง

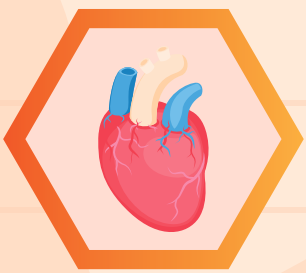

โรคหัวใจและหลอดเลือด

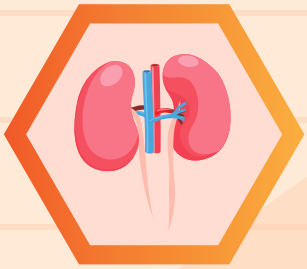

โรคไต

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

ลดโซเดียม โรคไม่ติดต่อ

คำแนะนำขององค์การอนามัยโลก

รับประทานโซเดียม ไม่เกิน 2,000 มิลลิกรัมต่อวัน
หรือ เกลือ 1 ช้อนชา

1 รับประทานโซเดียมมากเกินไป

2 เกิดภาวะโซเดียมคั่งจากไตขับออกได้ไม่หมด

3 โซเดียมดึงน้ำและของเหลวในระบบไหลเวียนโลหิตมากขึ้น

4 มีผลให้ระดับความดันโลหิตสูงขึ้น

5 หัวใจ ไต และหลอดเลือดทำงานหนักมากขึ้น

ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2568 | ที่มา : กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข | DDC กองโรคไม่ติดต่อ | สายด่วน กรมควบคุมโรค 1422 | รอบรู้สุขภาพด้านโรคไม่ติดต่อ @NCD_DDC

แหล่งอาหารที่มีโซเดียมสูง

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

อาหารที่มีโซเดียมสูง

1. กลุ่มอาหารที่มีการแปรรูป หรือที่มีการถนอมอาหาร

เนื้อสัตว์ปรุงรส

อาหารตากแห้ง

อาหารหมักดอง

2. กลุ่มผลิตภัณฑ์อาหารกึ่งสำเร็จรูป

บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป

อาหารกระป๋อง

ขนมขบเคี้ยว
ขนมกรุบกรอบ

3. กลุ่มอาหารทะเลแช่แข็งหรือแช่เย็น

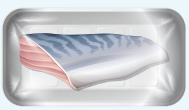

4. อาหารที่เติมเกลือ ใช้เครื่องปรุงรส ทั้งที่มีและไม่มีรสเค็ม

ซอส
ปรุงรส

ผงชูรส

เกลือ

5. อาหารที่ใส่ผงฟู

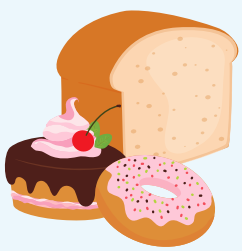

เค้ก เบเกอรี่
ขนมปัง
เป็นต้น

อาหารที่มีโซเดียมต่ำ

1. กลุ่มอาหารธรรมชาติ
   ผักและผลไม้สด ถั่ว ธัญพืช
   เนื้อสด เช่น เนื้อหมู เนื้อไก่ เนื้อวัว
2. อาหารที่ไม่ปรุงรสเพิ่ม หรืออาหารรสชาติธรรมชาติ

โดยกลุ่มผักและผลไม้สดมีโซเดียม
น้อยกว่ากลุ่มเนื้อสัตว์

ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2568 | ที่มา : กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

DDC กองโรคไม่ติดต่อ Division of Non Communicable Diseases
สายด่วน กรมควบคุมโรค 1422
รอบรู้สุขภาพ ด้านโรคไม่ติดต่อ @NCD_DDC

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

ปริมาณโซเดียม ในเครื่องปรุงรสอาหาร

เครื่องปรุงรสอาหารควรใช้เพียงอย่างใดอย่างหนึ่ง ไม่เกิน 1 ช้อนชาต่อมื้อ

1.

น้ำปลา ซีอิ๊วขาว ซอสปรุงรส
1 ช้อนชา

2.

ผงปรุงรส หรือผงชูรส
น้อยกว่า½ช้อนชา

3.

เกลือ
น้อยกว่า ¼ ช้อนชา

โซเดียมแฝง

คือ โซเดียมที่มีอยู่ในสารประกอบต่างๆ...

ที่ไม่ใช่เกลือแกง

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

โซเดียมซอร์เบต (สารกันเสียในชีส)

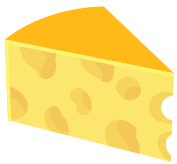

โซเดียมอัลจิเนต (ช่วยให้คงรูป)

โซเดียมไบคาร์บอเนต (ผงฟู)

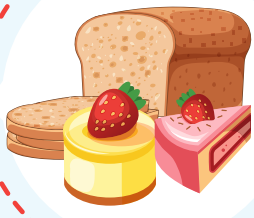

โมโนโซเดียมกลูตาเมต (ผงชูรส)

โซเดียมเบนโซเอต (สารกันบูด)

โซเดียมไนไตรต์ (ทำให้เนื้อสัมผัสนุ่ม)

ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2568

ที่มา : กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

DDC กองโรคไม่ติดต่อ Division of Non Communicable Diseases

สายด่วน กรมควบคุมโรค 1422

รอบรู้สุขภาพ ด้านโรคไม่ติดต่อ @NCD_DDC

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

ระวัง! เกลือเค็ม เกลือหวาน เกลือจืด

เกลือเค็ม

คือ เกลือทั่วไปที่มีรสเค็ม เช่น เกลือสมุทร หรือเกลือสินเธาว์ น้ำปลา

เกลือหวาน

คือ ผงชูรส และเครื่องปรุงรสอื่น ๆ ที่มีโซเดียมเป็นส่วนประกอบ

เกลือจืด

คือ ผงฟูที่ใช้ทำขนมปัง และสารกันบูด เพื่อยืดอายุของอาหาร

ทั้งเกลือเค็ม เกลือหวาน และเกลือจืด มีแร่ธาตุเป็นตัวประกอบที่เหมือนกัน เรียกว่า “โซเดียม”

หากเรารับประทาน “โซเดียม” มากเกินความต้องการของร่างกายจะทำให้เกิดโรคไม่ติดต่อ เช่น โรคความดันโลหิตสูง โรคหลอดเลือดสมอง โรคหัวใจและหลอดเลือด เป็นต้น

ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2568 | ที่มา : กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

DDC กองโรคไม่ติดต่อ Division of Non Communicable Diseases | สายด่วน กรมควบคุมโรค 1422 | รอบรู้สุขภาพด้านโรคไม่ติดต่อ @NCD_DDC

ภัยเงียบ ของโซเดียมแฝง

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

ส่วนประกอบที่พึงระวังในเบเกอรี่ **เกลือเค็ม** และ **เกลือจืด**
มีแร่ธาตุเป็นส่วนประกอบเหมือนกันเรียกว่า " โซเดียม "

เกลือเค็ม
เช่น โซเดียมคลอไรด์
คือเกลือที่มีรสเค็ม

เกลือจืด
เช่น โซเดียมไบคาร์บอเนต
คือผงฟูที่นิยมนำมาทำขนมปัง

เนยสดเค็ม
มีเกลือเป็นส่วนประกอบ
เพื่อเพิ่มรสชาติ
และยืดอายุการเก็บรักษา

ข้อควรระวัง

หากเรารับประทาน *"โซเดียม"* มากเกินความต้องการของร่างกาย
จะทำให้เกิดโรคไม่ติดต่อ เช่น โรคไต โรคความดันโลหิตสูง โรคหลอดเลือดสมอง
โรคหัวใจและหลอดเลือด เป็นต้น

ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2568 | ที่มา : กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

DDC กองโรคไม่ติดต่อ Division of Non Communicable Diseases
สายด่วน กรมควบคุมโรค 1422
รอบรู้สุขภาพ ด้านโรคไม่ติดต่อ @NCD_DDC

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

ภัยเงียบ ของโซเดียมแฝง

เกลือหวาน ส่วนประกอบในเครื่องปรุงรส

เช่น ผงชูรส หรือ โมโนโซเดียมกลูตาเมต

ข้อควรระวัง

1. ทารก เด็ก และสตรีมีครรภ์ ควรงดรับประทานผงชูรส

2. หากเรารับประทาน **"โซเดียม"** มากเกินความต้องการของร่างกาย จะทำให้เกิดโรคไม่ติดต่อ เช่น โรคไต โรคความดันโลหิตสูง โรคหลอดเลือดสมอง โรคหัวใจและหลอดเลือด เป็นต้น

ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2568 | ที่มา : กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

DDC กองโรคไม่ติดต่อ Division of Non Communicable Diseases

สายด่วน กรมควบคุมโรค 1422

รอบรู้สุขภาพด้านโรคไม่ติดต่อ @NCD_DDC

เรื่องน่ารู้จาก "ผงชูรส"

ผงชูรส หรือ "โมโนโซเดียมกลูตาเมต" (Monosodium Glutamate)
ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ 1. โซเดียม และ 2. กลูตาเมต

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

ผงชูรสถูกใช้เพื่อเพิ่มรสชาติให้อาหาร หากรับประทานผงชูรสมากเกินไป

อาจส่งผลต่อร่างกาย

- อาการลิ้นชา
- ปากแห้ง
- คอแห้ง
- กระหายน้ำ

อาจเกิดอาการแพ้ผงชูรส

- อาการชาที่หน้าและคอ
- กล้ามเนื้ออ่อนแรง
- ใจสั่นแน่นหน้าอก
- คลื่นไส้อาเจียน
- ชีพจรเต้นเร็วขึ้น เรียกว่า CRS (Chinese Restaurant Syndrome)

ข้อควรระวัง

1. ทารก เด็ก และสตรีมีครรภ์ ควรงดรับประทานผงชูรส
2. หากเรารับประทาน "โซเดียม" มากเกินความต้องการของร่างกาย จะทำให้เกิดโรคไม่ติดต่อ เช่น โรคไต โรคความดันโลหิตสูง โรคหลอดเลือดสมอง โรคหัวใจและหลอดเลือด เป็นต้น

วิธีลดการรับประทานผงชูรส

1. เลือกรับประทานอาหารที่ปรุงเอง
2. ใช้น้ำซุบต้มกระดูกหมู เพิ่มรสชาติแทนการใช้ผงชูรส และผงปรุงรส
3. จำกัดอาหารที่มีผงชูรสสูง เช่น อาหารยำรสแซ่บ ส้มตำ น้ำซุปก๋วยเตี๋ยว
4. ลดการใช้เครื่องปรุงรสที่มีผงชูรส

ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2568 | ที่มา : กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

DDC กองโรคไม่ติดต่อ Division of Non Communicable Diseases
สายด่วน กรมควบคุมโรค 1422
รอบรู้สุขภาพ ด้านโรคไม่ติดต่อ @NCD_DDC

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

ข้อแนะนำ การลดบริโภคโซเดียม

เลือกกินอาหารสดตามธรรมชาติ

หลีกเลี่ยงการกินอาหารแปรรูป อาหารกึ่งสำเร็จรูป ขนมกรุบกรอบ อาหารหมักดอง/แช่อิ่ม/ตากแห้ง อาหารกระป๋อง และเบเกอรี่

ควรลดการใช้เครื่องปรุงรส เช่น น้ำปลา ซีอิ๊ว ผงชูรส ซุปก้อน ผงปรุงรส เป็นต้น

ปรับนิสัยการกินอาหารให้กินจืดลง ไม่เติมเครื่องปรุงรสต่างๆ เพิ่มในอาหารที่ปรุงแล้ว

อ่านฉลากโภชนาการทุกครั้ง โดยดูที่ปริมาณโซเดียมในผลิตภัณฑ์

ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2568 | ที่มา : กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข | DDC กองโรคไม่ติดต่อ | สายด่วน กรมควบคุมโรค 1422 | รอบรู้สุขภาพด้านโรคไม่ติดต่อ @NCD_DDC

วิธีลดการบริโภคโซเดียม

เพื่อสุขภาพที่ดี

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

1 รับประทานอาหารที่ไม่ผ่านการปรุงแต่ง ปรุงอาหารเอง ชิมก่อนปรุง เลี่ยงการปรุงเพิ่ม

2 เลี่ยงการใช้น้ำจิ้ม หรือ น้ำราด

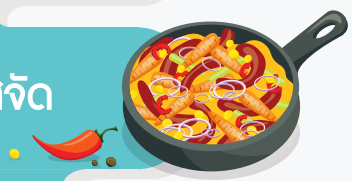

3 เลี่ยงอาหารรสจัด

4 เลี่ยงอาหารหมักดอง อาหารแปรรูป อาหารกระป๋อง อาหารแช่แข็ง ขนมขบเคี้ยว

5 อ่านฉลากโภชนาการเพื่อหลีกเลี่ยงอาหารที่มีโซเดียมสูง

6 ใช้ส่วนผสมของสมุนไพรและเครื่องเทศ เพื่อแต่งกลิ่นและรสชาติอาหาร

ปรับเปลี่ยนนิสัยการบริโภค

ค่อยๆ ลดความเค็มลง 10 % ลิ้นจะไม่สามารถจับรสเค็มที่เปลี่ยนไป ทำให้มีความสุขกับการบริโภคเหมือนเดิมและดีต่อสุขภาพ

ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2568 | ที่มา : กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

DDC กองโรคไม่ติดต่อ Division of Non Communicable Diseases
สายด่วน กรมควบคุมโรค 1422
รอบรู้สุขภาพ ด้านโรคไม่ติดต่อ @NCD_DDC

คาร์บ
หรือคาร์โบไฮเดรต

คุมคาร์บให้พอดี กินให้เหมาะสม ห่างไกลโรคไม่ติดต่อ

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

“คาร์โบไฮเดรต” หรือ คาร์บ คือ กลุ่มข้าว แป้ง น้ำตาล

เป็นแหล่งพลังงานสำคัญของร่างกาย
โดยเปลี่ยนเป็นน้ำตาลที่ไหลเวียน
อยู่ในกระแสเลือด และนำไปใช้เป็นพลังงาน

ทำไม? ต้องนับคาร์บ

คนส่วนใหญ่บริโภค
“คาร์โบไฮเดรต” **มากเกิน**
ส่งผลต่อระดับน้ำตาลในเลือด
โดยเฉพาะ ผู้ที่เป็นโรคเบาหวาน
และผู้ที่เสี่ยงจะเป็นโรคเบาหวาน

“การนับคาร์บ” หรือ “การนับปริมาณคาร์บ”

เป็นเทคนิคการวางแผนมื้ออาหารเพื่อควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด

1 คาร์บ = คาร์โบไฮเดรต 15 – 18 กรัม
(ปริมาณนี้ไม่ใช่น้ำหนักอาหาร)

ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2568
ที่มา : กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

DDC กองโรคไม่ติดต่อ
สายด่วน กรมควบคุมโรค 1422
รอบรู้สุขภาพด้านโรคไม่ติดต่อ @NCD_DDC

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

การนับ "คาร์บ" ในมื้ออาหาร

1 **วางแผนมื้ออาหาร**
ปริมาณอาหารที่ควรรับประทานในแต่ละมื้อ

2 **เรียนรู้ชนิดและปริมาณคาร์โบไฮเดรตในอาหาร**
พร้อมอ่านฉลากโภชนาการ

3 **ฝึกชั่งตวงอาหาร**
เช่น ทัพพี ช้อน หรือถ้วยตวง

หมายเหตุ: ในอาหารแต่ละชนิดมีคาร์โบไฮเดรตในปริมาณที่แตกต่างกัน

ตัวอย่าง "กลุ่มอาหารที่มีคาร์โบไฮเดรตเป็นส่วนประกอบ

ข้าว แป้ง และธัญพืชต่าง ๆ

ข้าวขาว 1 ทัพพี = 1 คาร์บ

ข้าวเหนียว 1/2 ทัพพี = 1 คาร์บ

ผักหัว หรือผักที่มีแป้งมาก

บร็อคโคลี่สุก 3 ทัพพี = 1 คาร์บ

แครอทสุก 3 ทัพพี = 1 คาร์บ

นม และผลิตภัณฑ์จากนมทุกชนิด

นมสด 1 ส่วน 240 มล. = 1 คาร์บ

เครื่องดื่มทุกชนิดที่เติมน้ำตาล

ชาเย็น 1 แก้ว = 2.3 คาร์บ

ผลไม้ และน้ำผลไม้ต่าง ๆ

มะละกอสุก 8 ชิ้นคำ 115 กรัม = 1 คาร์บ

กล้วยหอม ครึ่งลูกกลาง = 1 คาร์บ

ขนม เบเกอรี่ และผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยวต่าง ๆ

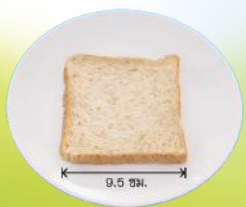

ขนมปังโฮลวีต 1 แผ่น 25 กรัม = 1 คาร์บ

แครกเกอร์ 6 แผ่น 25 กรัม = 1 คาร์บ

ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2568 | ที่มา : กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

DDC กองโรคไม่ติดต่อ Division of Non Communicable Diseases | สายด่วน กรมควบคุมโรค 1422 | รอบรู้สุขภาพด้านโรคไม่ติดต่อ @NCD_DDC

ตัวอย่าง การคำนวณหาปริมาณคาร์บ เพื่อใช้ในการพร่องแป้งหรือโลว์คาร์บ

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

1. คำนวณอัตราการเผาผลาญของร่างกาย (BMR): BMR (Basal Metabolic Rate)

คือปริมาณพลังงานที่ร่างกายใช้ในสภาวะพัก เพื่อใช้ในการทำงานพื้นฐานต่างๆ ของร่างกาย เช่น หายใจ สูบฉีดเลือด และทำงานของอวัยวะสำคัญ โดยมีสูตรคำนวณแตกต่างกันสำหรับเพศหญิงและเพศชาย

สำหรับ**ผู้ชาย**: BMR = 66 + (13.7 x น้ำหนัก.....กิโลกรัม) + (5 x ส่วนสูง.....เซนติเมตร) – (6.8 x อายุ.....ปี)

สำหรับ**ผู้หญิง**: BMR = 665 + (9.6 x น้ำหนัก.....กิโลกรัม) + (1.8 x ส่วนสูง.....เซนติเมตร) – (4.7 x อายุ.....ปี)

สรุปอัตราการใช้พลังงานขั้นพื้นฐาน (BMR) =.....แคลอรี่ต่อวัน

2. หาค่า TDEE (Total Daily Energy Expenditure) คือพลังงานทั้งหมดที่ร่างกายใช้ต่อวัน โดยการเลือกค่าตัวแปรขึ้นอยู่กับกิจกรรม (เลือกค่าตัวแปรตามกิจกรรมทางกายของท่านที่ทำเป็นประจำ)

นั่งทำงานอยู่กับที่ และไม่ได้ออกกำลังกายเลย	ค่าตัวแปร = 1.2
ออกกำลังกายหรือเล่นกีฬาเล็กน้อย ประมาณอาทิตย์ละ 1-3 วัน	ค่าตัวแปร = 1.375
ออกกำลังกายหรือเล่นกีฬาปานกลาง ประมาณอาทิตย์ละ 3-5 วัน	ค่าตัวแปร = 1.55
ออกกำลังกายหรือเล่นกีฬาอย่างหนัก ประมาณอาทิตย์ละ 6-7 วัน	ค่าตัวแปร = 1.725
ออกกำลังกายหรือเล่นกีฬาอย่างหนักทุกวันเช้าเย็น	ค่าตัวแปร = 1.9

สรุปอัตราการใช้พลังงานต่อวันโดยรวม (TDEE) =.....(BMR) X .....(ค่าตัวแปร)

(TDEE) =.....แคลอรี่ต่อวัน

3. คำนวณพลังงานจากคาร์โบไฮเดรตที่ต้องการควบคุม ใช้ค่า TDEE คำนวณปริมาณคาร์บที่ควรบริโภค

โดยการควบคุมพลังงานจากคาร์บในคนปกติที่ไม่ป่วยเป็นโรคเบาหวาน ไม่ให้เกิน 20% ของพลังงานทั้งหมดที่ใช้ต่อวัน

(TDEE)..... X 20 หาร 100 =.....แคลอรี่ต่อวัน

พลังงานจากคาร์โบไฮเดรต หาร 4 =.....กรัมต่อวัน (คาร์บ 1 กรัมให้พลังงาน 4 แคลอรี่)

4. สรุปปริมาณคาร์บที่ต้องการต่อวัน หลังจากคำนวณตามขั้นตอนแล้ว จะได้ปริมาณคาร์บเป็นกรัมต่อวันที่ต้องบริโภคเพื่อตอบสนองความต้องการพลังงานของร่างกาย

ปริมาณคาร์บต่อวันที่ต้องควบคุมไม่ให้เกิน.....กรัมหารด้วย 15 =.....คาร์บต่อวัน

(หมายเหตุ: คาร์โบไฮเดรต 15 กรัมหรือข้าวหนึ่งทัพพี เท่ากับ 1 คาร์บ)

ควรรับประทานคาร์โบไฮเดรตไม่เกินจำนวนที่คำนวนได้ต่อวัน เพื่อให้มีสุขภาพดี ห่างไกลโรคไม่ติดต่อ

ผู้ป่วยโรคเบาหวาน และผู้ป่วยโรคไตเรื้อรัง
ควรปรึกษาแพทย์และนักโภชนาการในการวางแผนมื้ออาหาร

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

ใครบ้างที่ควรนับคาร์บ

ผู้ที่มีความเสี่ยงป่วยโรคเบาหวาน ผู้ป่วยโรคเบาหวาน

ช่วยควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด

ผู้ที่ต้องการลดน้ำหนัก

ช่วยในการควบคุมปริมาณแคลอรี่
และช่วยควบคุมน้ำหนัก

ผู้ที่ดูแลสุขภาพ

ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการออกกำลังกาย
โดยเฉพาะนักกีฬาที่ต้องการฟื้นฟูกล้ามเนื้อ

โรคไม่ติดต่อ กับวันสำคัญ

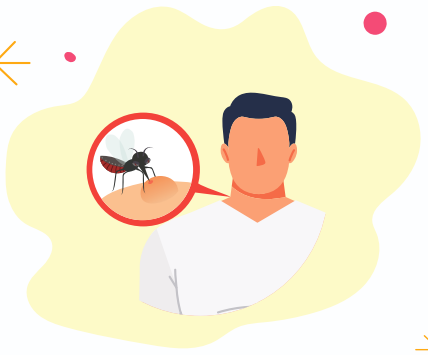

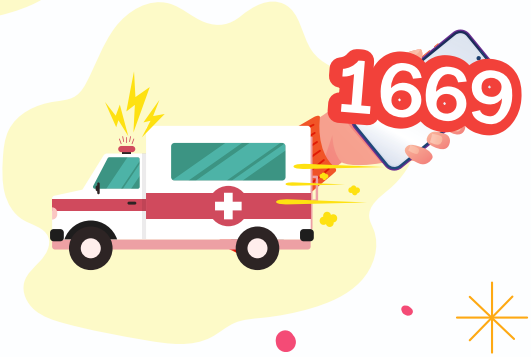

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

ฉลองตรุษจีน แบบใส่ใจสุขภาพ ลดเสี่ยงโรค NCDs

เลือก

รับประทานอาหารให้ครบ 5 หมู่
เนื้อสัตว์ที่ไม่ติดมัน ปรุงอาหารแบบต้ม นึ่ง อบ แทนการทอด
เพิ่มผักและผลไม้ที่มีน้ำตาลต่ำ ใยอาหารสูง

เลี่ยง

อาหารหวาน มัน เค็ม
น้ำอัดลมหรือเครื่องดื่มที่มีรสหวาน
เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

ลด

การใช้น้ำตาล น้ำมัน เกลือ
ในการเติมหรือปรุงอาหาร

ควรออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ
อย่างน้อยวันละ 30 นาที
หรือสะสมให้ได้ 150 นาที
ต่อสัปดาห์

ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2568 | ที่มา : กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

DDC กองโรคไม่ติดต่อ Division of Non Communicable Diseases | สายด่วน กรมควบคุมโรค 1422 | รอบรู้สุขภาพด้านโรคไม่ติดต่อ @NCD_DDC

ข้อแนะนำ การรับประทานอาหาร ช่วงเทศกาลตรุษจีน สำหรับผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อ

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

ผู้ป่วยโรคเบาหวาน

ควรควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด
เลี่ยงอาหารหวานจัด

ผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง

ลดปริมาณโซเดียมในอาหาร ลดเค็ม เลี่ยงอาหารแปรรูป
เช่น ปลาเค็ม ไข่เค็ม ลดเกลือและซอสปรุงรส

ผู้ป่วยโรคไตเรื้อรัง

ลดการบริโภคโซเดียม ฟอสฟอรัส
และโปรตีน เลี่ยงอาหารหมักดอง
ผลไม้โพแทสเซียมสูง เช่น กล้วย ส้ม

ผู้ป่วยโรคอ้วน

ควรควบคุมปริมาณพลังงานต่อวัน
เลือกอาหารแคลอรี่ต่ำ เช่น ผักสด
เนื้อไร้มัน เลี่ยงของทอด

ผู้ป่วยโรคปอดเรื้อรัง

ควรหลีกเลี่ยงสถานที่มีปริมาณฝุ่นและควันหนาแน่น
เช่น ศาลเจ้าที่มีการจุดธูปปริมาณมาก

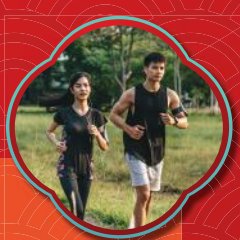

ผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อ

ควรออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ
อย่างน้อยวันละ 30 นาที
หรือสะสมให้ได้ 150 นาทีต่อสัปดาห์

*ควรอยู่ภายใต้คำแนะนำของแพทย์หรือนักโภชนาการ

ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2568 | ที่มา : กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

DDC กองโรคไม่ติดต่อ Division of Non Communicable Diseases | สายด่วน กรมควบคุมโรค 1422 | รอบรู้สุขภาพ ด้านโรคไม่ติดต่อ @NCD_DDC

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

ช่วงถือศีลอด
ผู้ป่วยโรคไตเรื้อรัง

งดอาหารที่มี
โพแทสเซียม และ**ฟอสฟอรัสสูง**
เช่น ดอกกะหล่ำ กระชาย แก้วมังกร แคนตาลูป
ไข่แดง เครื่องในสัตว์ ถั่วเมล็ดแห้ง นม
เครื่องดื่มที่ใส่นมหรือครีมเทียม เป็นต้น

งดอาหารรสเค็มจัด

ดื่มน้ำให้เพียงพอ
เหมาะสม

ปรับยาตามคำแนะนำ
ของแพทย์เท่านั้น
ห้ามปรับยาเอง

ปรึกษาแพทย์
ก่อนถือศีลอด
ในผู้ป่วยที่มีความเสี่ยงสูง

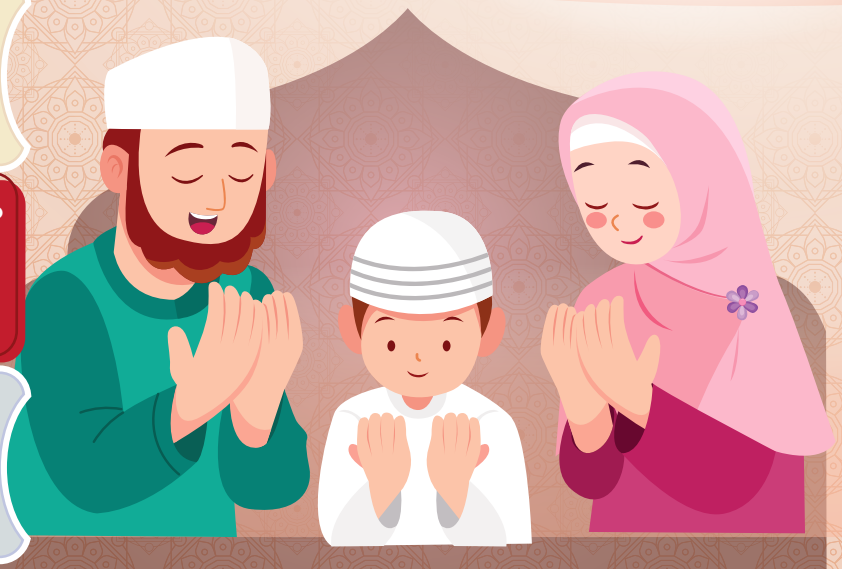

ช่วงถือศีลอด เดือนรอมฎอน
ผู้ป่วยโรคเบาหวาน

1

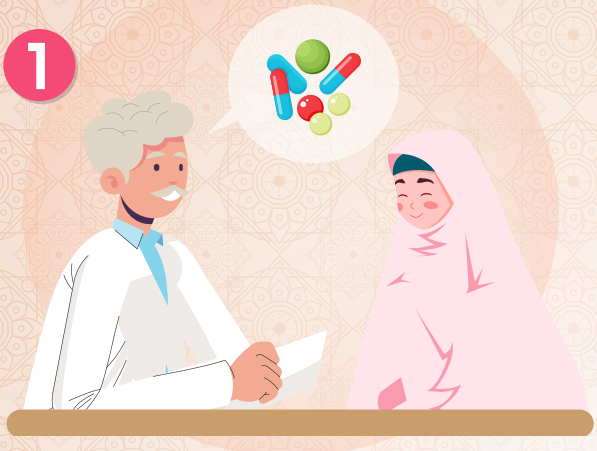

ควรปรึกษาแพทย์**ก่อนถือศีลอด**

2

หากมีอาการ หน้ามืด เป็นลม ใจสั่น
ซึมลง เหนื่อยหอบ คลื่นไส้อาเจียน
ควรรีบพบแพทย์ทันที

3

ควรเข้ารับการตรวจระดับน้ำตาล
ในเลือดอย่างสม่ำเสมอ
หากระดับน้ำตาล**ต่ำกว่า** 70 mg/dL
หรือ**สูงกว่า** 250mg/dL
ควรหยุดการถือศีลอด และรีบพบแพทย์

4

รับประทานอาหารควรทาน
แต่พอดี ไม่ทานมากเกินไป
งดอาหารหวานมันเค็ม

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

อย่าชะล่าใจ อุณหภูมิพุ่งสูงกว่า 40 องศา ผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อ ระวังฮีทสโตรก ในช่วงเทศกาลสงกรานต์

โรคหัวใจ

โรคความดันโลหิตสูง

โรคหลอดเลือดสมอง

โรคเบาหวาน

โรคอ้วน

อาการของโรคลมแดดหรือฮีทสโตรก

กระหายน้ำมาก

อ่อนเพลีย หน้ามืด

คลื่นไส้ อาเจียน

ชัก

หัวใจเต้นเร็ว

เป็นตะคริว

พูดช้า เพ้อ มึนงง สับสน

ปัสสาวะสีเข้ม หรือสีดำ

หมดสติ

อุณหภูมิร่างกาย มากกว่า 40 องศา

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

อย่าชะล่าใจ

อุณหภูมิพุ่งสูงกว่า 40 องศา

ผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อ ระวังฮีทสโตรก ในช่วงเทศกาลสงกรานต์

วิธีปฐมพยาบาลกลุ่มผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อ ที่เป็นโรคฮีทสโตรก

ดื่มน้ำมาก ๆ

นำผู้ป่วยเข้าที่ร่ม คลายเสื้อผ้าออก ให้นอนหงาย ยกขาสูง

เปิดพัดลม และผ้าชุบน้ำเช็ดตัว

อาการดีขึ้นให้นำตัวส่งโรงพยาบาล หรือโทร 1669

ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2568 | ที่มา : กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

DDC กองโรคไม่ติดต่อ Division of Non Communicable Diseases | สายด่วน กรมควบคุมโรค 1422 | รอบรู้สุขภาพ ด้านโรคไม่ติดต่อ @NCD_DDC

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

ฮีทสโตรก ในผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง

โรคหัวใจ
โรคหลอดเลือดสมอง
โรคความดันโลหิตสูง
โรคเบาหวาน
โรคอ้วน

อาการของโรคลมแดดหรือฮีทสโตรก

กระหายน้ำมาก

คลื่นไส้ อาเจียน หัวใจเต้นเร็ว

อุณหภูมิร่างกาย
มากกว่า 40 องศา

อ่อนเพลีย หน้ามืด
พูดช้า เพ้อ มึนงง

ปัสสาวะสีเข้ม หรือสีดำ

ชัก หมดสติ

วิธีป้องกัน คือ อย่าทำให้ร่างกายขาดน้ำ ดื่มน้ำเยอะๆ

วิธีปฐมพยาบาลเบื้องต้นฮีทสโตรก

รีบลดอุณหภูมิร่างกายให้เร็วที่สุด

นำผู้ป่วยเข้าที่ร่ม

หาถุงน้ำแข็งหรือเจลเย็น
วางประคบตาม
ซอกคอ รักแร้ ขาหนีบ

รดตัวด้วยน้ำเย็น
หรือใช้ผ้าชุบน้ำเช็ดตัว

ทำต่อเนื่องตั้งแต่
จุดเกิดเหตุจนถึง
โรงพยาบาล

ระบายอากาศ
ด้วยพัดลม

ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2568 | ที่มา : กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

DDC กองโรคไม่ติดต่อ Division of Non Communicable Diseases | สายด่วน กรมควบคุมโรค 1422 | รอบรู้สุขภาพด้านโรคไม่ติดต่อ @NCD_DDC

อากาศร้อน และมลพิษฝุ่นควัน

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

เพิ่มโอกาสป่วย

- โรคปอดเรื้อรัง
- โรคหลอดเลือดสมอง
- โรคหลอดเลือดหัวใจ
- โรคความดันโลหิตสูง

โดยเฉพาะคนที่เป็น

- โรคเบาหวาน
- ผู้สูงอายุ
- คนอ้วน

หากมีอาการเหล่านี้ต้องรีบรับการรักษา

- เจ็บแน่นหน้าอก
- ใจสั่น
- หน้ามืดเป็นลม หมดสติ
- หายใจลำบาก
- แขนขาชา
- แขนขาอ่อนแรง
- ปากเบี้ยวพูดไม่ชัด
- โทร.1669 รีบไปโรงพยาบาลทันที

หมายเหตุ: อากาศร้อนควรดื่มน้ำเยอะๆ ยกเว้นผู้ป่วยที่แพทย์ประจำตัวสั่งให้ควบคุมปริมาณน้ำที่ดื่ม เช่น ภาวะหัวใจล้มเหลว โรคไตระยะสุดท้าย โรคตับระยะสุดท้าย โรคมะเร็งบางชนิด

ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2568 | ที่มา : กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

DDC กองโรคไม่ติดต่อ Division of Non Communicable Diseases
สายด่วน กรมควบคุมโรค 1422
รอบรู้สุขภาพ ด้านโรคไม่ติดต่อ @NCD_DDC

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

ตายผ่อนส่ง!

การออกกำลังกายในช่วงที่มีฝุ่น PM 2.5 เพิ่มความเสี่ยงต่อ โรคหัวใจและหลอดเลือด

มากกว่า 20%
ของการเสียชีวิตจาก
โรคหัวใจและหลอดเลือด
สาเหตุมาจากมลพิษทางอากาศ
และทุก ๆ ปีมีมากกว่า 3 ล้านคนที่เสียชีวิต
องค์การอนามัยโลก (World Health Organization – WHO)

PM 2.5 แทรกซึมเข้าสู่ระบบไหลเวียนโลหิตผ่านปอด และก่อให้เกิดกระบวนการอักเสบในร่างกาย ดังนี้

ระบบทางเดินหายใจ
- โรคหอบหืด
- โรคถุงลมโป่งพอง
- โรคมะเร็งปอด

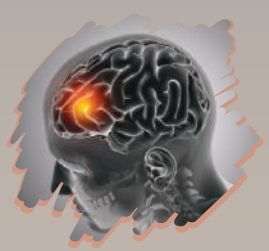

ระบบประสาท
- โรคหลอดเลือดสมอง
- ความจำเสื่อม
- ซึมเศร้า

ระบบเมตาบอลิซึม
- โรคเบาหวาน
- โรคอ้วน
- โรคภูมิแพ้

ระบบหัวใจและหลอดเลือด
- โรคหัวใจขาดเลือด
- โรคหลอดเลือดอุดตัน
- ระดับความดันโลหิตสูง

ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2568 | ที่มา : กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

DDC กองโรคไม่ติดต่อ Division of Non Communicable Diseases | สายด่วน กรมควบคุมโรค 1422 | รอบรู้สุขภาพด้านโรคไม่ติดต่อ @NCD_DDC

ข้อแนะนำการออกกำลังกาย เลี่ยง PM 2.5

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

ออกกำลังกายในที่ร่ม เช่น โยคะ เต้นแอโรบิก เวทเทรนนิ่ง กระโดดเชือก

ตรวจสอบค่า PM 2.5 ก่อนออกกำลังกายทุกครั้ง หากมีอาการผิดปกติ ควรหยุดออกกำลังกายทันที

ช่วงเวลาที่มีฝุ่นหนาแน่น

เช้า 07.00 - 09.00 น.

กลางวัน 12.00 - 14.00 น.

เย็น 16.00 - 19.00 น.

ระดับ PM 2.5 ที่ปลอดภัย

สำหรับการออกกำลังกาย
ไม่เกิน 50 ไมโครกรัม
ต่อลูกบาศก์เมตร

ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2568 | ที่มา : กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

DDC กองโรคไม่ติดต่อ Division of Non Communicable Diseases | สายด่วน กรมควบคุมโรค 1422 | รอบรู้สุขภาพ ด้านโรคไม่ติดต่อ @NCD_DDC

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

ข้อแนะนำสำหรับการเตรียมตัวก่อนวิ่งในงานวิ่ง

1. ฝึกฝนร่างกายให้พร้อมตามระยะทางการลงแข่งขันวิ่ง
2. นักวิ่งที่มีโรคประจำตัวควรปรึกษาแพทย์ก่อนลงแข่งขันวิ่งทุกครั้ง
3. ตรวจสุขภาพทุกปี
4. ให้ข้อมูลสุขภาพที่เป็นจริงเพื่อประโยชน์กับทีมแพทย์และตัวท่านเอง
5. สำหรับนักวิ่งทั่วไป ไม่ควรลงแข่งขันวิ่งระยะทางไกลในช่วงเวลาที่ติดต่อกันมากจนเกินไป
6. ตรวจสอบอุณหภูมิ ความชื้นสัมพัทธ์ และฝุ่น PM 2.5
7. นอนพักผ่อนให้เพียงพอ
8. ไม่ควรรับประทานยาที่มีฤทธิ์กดการเต้นของหัวใจในขณะวิ่ง
9. สวมใส่เสื้อผ้าที่เหมาะสม
10. หากมีอาการแน่นหน้าอก จุกแน่นใต้ลิ้นปี่ หรือหน้ามืด ควรหยุดพัก และแจ้งหน่วยแพทย์ในงานวิ่งทันที

ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2568 | ที่มา : กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

กองโรคไม่ติดต่อ Division of Non Communicable Diseases

สายด่วน กรมควบคุมโรค 1422

รอบรู้สุขภาพด้านโรคไม่ติดต่อ @NCD_DDC

คนอ้วนมีโอกาสเสี่ยง เป็นไข้เลือดออกรุนแรง กว่าคนน้ำหนักปกติ

ควรหลีกเลี่ยงไม่ให้ยุงกัด
ควบคุมน้ำหนัก
หากมีไข้สูงติดต่อกัน ควรไปพบแพทย์

1. ไม่ว่าจะเด็กอ้วนหรือผู้ใหญ่อ้วน ก็เสี่ยงเกิดอาการรุนแรงกว่า
2. โอกาสเสียชีวิตมากกว่า
3. โอกาสเกิดอาการช็อกจากไข้เลือดออกมากกว่า
4. โอกาสเกิดภาวะแทรกซ้อนจากไข้เลือดออกมากกว่า ไตวายเฉียบพลัน หัวใจล้มเหลว เกล็ดเลือดต่ำ เลือดออกผิดปกติ

วิธีการป้องกัน

ควบคุมน้ำหนัก ให้อยู่ในเกณฑ์ปกติ

เก็บบ้าน ให้สะอาด ไม่มีมุมอับทึบ

เก็บขยะ เศษภาชนะ ไม่ให้เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุง

เก็บน้ำ สำรวจภาชนะ ปิดฝาให้มิดชิด ป้องกันยุงวางไข่

ที่มา: https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0163445320302656, https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1684118222001372, https://acrobat.adobe.com/link/review?uri=urn:aaid:scds:US:ff6ab777-b75d-3215-9c19-8fb77634356d

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

เมลิออยโดสิส

โรคไข้ดิน ในผู้ป่วยเป็นโรคเบาหวาน

ผู้ป่วยเบาหวาน
เสี่ยงจะป่วยเป็นเมลิออยโดสิส
มากกว่าคนทั่วไปถึง 3.4 เท่า

ผู้ป่วยเบาหวานที่**ควบคุม**
ระดับน้ำตาลได้ไม่ดี
จะ**เพิ่มความเสี่ยง**ในการ
ติดเชื้อรุนแรงและเสียชีวิต

ติดเชื้อจาก**การดื่มน้ำ**
ที่ปนเปื้อนเชื้อในแหล่งน้ำ
ธรรมชาติ

ผู้ป่วยรับเชื้อเข้าสู่ร่างกาย
เมื่อผิวหนัง**สัมผัสดินหรือน้ำ**
ที่ปนเปื้อนเชื้อ**โดยเฉพาะ**
ผิวหนังที่มีบาดแผล

วิธีป้องกันการติดเชื้อ เมลิออยโดสิส สำหรับผู้ป่วยเบาหวาน

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

ควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดให้ดี
น้อยกว่า 130 mg/dl
หรือHbA1c น้อยกว่า 7%

ดื่มน้ำต้มสุก หลีกเลี่ยง
การรับประทานอาหารสุกๆดิบๆ

หลีกเลี่ยงการสัมผัส
ดินและน้ำที่ไม่สะอาด

หมั่นตรวจมือและเท้า
ด้วยตัวเองอยู่เสมอ
หากเป็นแผลควรรีบ
รักษาและปิดแผลให้ดี

ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2568
ที่มา : กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
DDC กองโรคไม่ติดต่อ Division of Non Communicable Diseases
สายด่วน กรมควบคุมโรค 1422
รอบรู้สุขภาพ ด้านโรคไม่ติดต่อ @NCD_DDC

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

ใส่บาตร ใส่ใจ ใส่อาหารที่ดีต่อสุขภาพ

ถวายสิ่งที่ดีต่อสุขภาพพระสงฆ์ ลดโรคไม่ติดต่อ

ข้าวกล้อง

นมพร่องมันเนย

น้ำสะอาด

พืชผักและผลไม้หลากสี

ปลา ไข่ เนื้อสัตว์ไม่ติดมัน
ถั่วเมล็ดแห้ง และผลิตภัณฑ์จากถั่ว

วัณโรค กับ โรคไม่ติดต่อ สัมพันธ์กันอย่างไร

ผู้ที่เป็นโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง เช่น

มะเร็ง

เบาหวาน

โรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง

มีความเสี่ยง**เพิ่มขึ้น**
ในการเป็นวัณโรค

เนื่องจาก**โรคไม่ติดต่อ** ทำให้ระบบภูมิคุ้มกันอ่อนแอลง
ทำให้คนติดเชื้อวัณโรคได้ง่ายขึ้นและมีอาการรุนแรงขึ้น
เสี่ยงต่อการ**เสียชีวิต**จากวัณโรคมากขึ้น

การรักษา**วัณโรค**อาจส่งผลต่อ**โรคไม่ติดต่อ**

ยารักษาวัณโรคบางชนิดอาจส่งผลต่อระดับน้ำตาลในเลือดของผู้ป่วยเบาหวาน
ทำให้ยากต่อการจัดการโรคเบาหวาน

ผู้ป่วยโรคเบาหวาน ก็ส่งผลต่อประสิทธิภาพการรักษา

และผลข้างเคียงการรักษาวัณโรค
ผู้ป่วยควรรักษาระดับน้ำตาลในเลือด
ให้อยู่ในเกณฑ์ปกติ

ทำให้การรักษาวัณโรค ในผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อ

มีความ **ยากกว่า** ผู้ที่ไม่เป็นโรคไม่ติดต่อ

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

ดื่มน้ำอัดลม เสี่ยงเป็นโรคเบาหวาน

No sugar

จริง

สารให้ความหวานแทนน้ำตาลไม่ช่วยลดหรือควบคุมน้ำหนัก

ไม่ลดความเสี่ยงในการเกิดโรคเบาหวาน

ยังไม่มีการศึกษาที่พบโทษของการใช้สารให้ความหวานแทนน้ำตาลในระยะยาว

ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2568 | ที่มา : กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

DDC กองโรคไม่ติดต่อ Division of Non Communicable Diseases | สายด่วน กรมควบคุมโรค 1422 | รอบรู้สุขภาพ ด้านโรคไม่ติดต่อ @NCD_DDC

จริงหรือไม่?

ผู้ป่วยโรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง ร่างกายขาดวิตามินซี และซิงก์ เสี่ยงหลอดเลือดแตกและติดเชื้อที่ปอด

ข้อเท็จจริง

โรคเบาหวานและโรคความดันโลหิตสูง
เป็นปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้เกิดโรคหลอดเลือดหัวใจ
และโรคหลอดเลือดสมอง
Vitamin C และ zinc
เป็นส่วนหนึ่งในการเสริมสร้างระบบ
ภูมิคุ้มกันของร่างกาย

ผู้ป่วยโรคเบาหวานและโรคความดันโลหิตสูง
ควรรับประทานในปริมาณที่เหมาะสม
ควรปรึกษาแพทย์ผู้ดูแลรักษาก่อนรับประทาน
วิตามินหรือแร่ธาตุต่างๆ
เนื่องจากความแตกต่างตามอายุ ภาวะสุขภาพ
โรคประจำตัว และปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรค
ของแต่ละบุคคลไม่เหมือนกัน

สามารถดูข้อมูลเพิ่มเติม
ได้ทาง QR CODE

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

ปริมาณการรับประทานผลไม้ที่แนะนำต่อวัน

วัยอื่นๆ

รับประทานได้
ไม่เกิน
180-300 แคลอรี่

วัยผู้สูงอายุ

รับประทานได้
ไม่เกิน
60-180 แคลอรี่

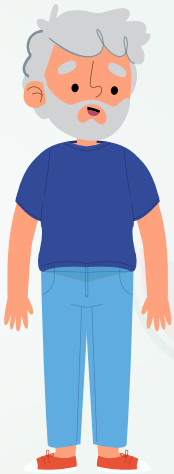

หากกินเกิน คำแนะนำต่อวัน เสี่ยงเป็นโรคอ้วน โรคเบาหวาน

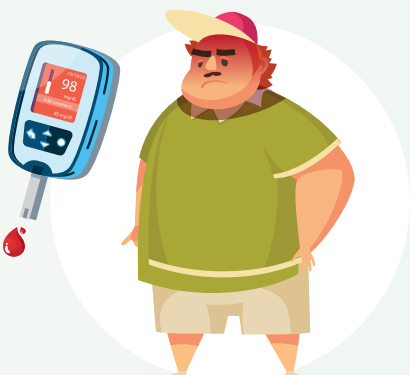

ที่มา: สำนักโภชนาการ กรมอนามัย. (2563). ธงโภชนาการทุกกลุ่มวัย. https://nutrition2.anamai.moph.go.th

ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2568 | ที่มา : กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข | DDC กองโรคไม่ติดต่อ | สายด่วน กรมควบคุมโรค 1422 | รอบรู้สุขภาพด้านโรคไม่ติดต่อ @NCD_DDC

ปริมาณผลไม้ ใน 1 วัน รับประทานได้ 60-300 แคลอรี่

ปริมาณผลไม้แต่ละชนิดดังภาพเท่ากับ 60 แคลอรี่

ทุเรียน
1 เม็ดเล็ก

กล้วยหอม
1/2 ผลกลาง

มะม่วงสุก
1/2 ผลเล็ก

ขนุน
2 ชิ้น

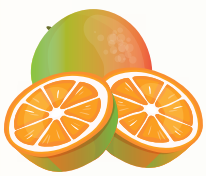

ส้มเขียวหวาน
2 ผลกลาง

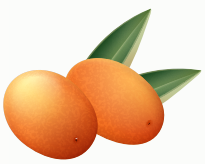

มะยงชิด
2 ผล

เงาะ
4 ผล

ลิ้นจี่
3 ผล

มังคุด
4 ผล

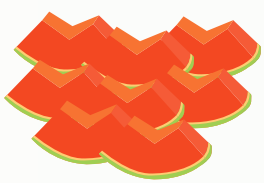

มะละกอสุก
8 ชิ้นคำ

สับปะรด
8 ชิ้นคำ

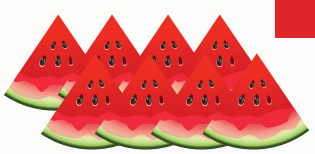

แตงโม
8 ชิ้นคำ

หมายเหตุ หากกินเงาะ 4 ผลกับมังคุด 4 ผล จะเท่ากับ 120 แคลอรี่

ที่มา: สมาคมโรคเบาหวานแห่งประเทศไทยฯ สมาคมนักกำหนดอาหารแห่งประเทศไทยและสมาคมผู้ให้ความรู้โรคเบาหวาน. (2562). รู้จักคาร์บ รู้จักนับ ปรับสมดุล ควบคุมเบาหวาน. กรุงเทพฯ: สมาคมโรคเบาหวานแห่งประเทศไทยฯ

โรคไม่ติดต่อ กับโควิด-19 และไข้หวัดใหญ่

โรคไม่ติดต่อเรื้อรัง กับไวรัสโคโรนา และไข้หวัดใหญ่

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

ความเสี่ยงของการเสียชีวิตจะเพิ่มขึ้น ใน ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป หรือมีโรคเหล่านี้

- โรคมะเร็ง
- โรคอ้วน
- โรคความดันโลหิตสูง
- โรคเบาหวาน
- โรคหัวใจและหลอดเลือด
- โรคไตเรื้อรัง
- โรคหลอดเลือดสมอง อัมพฤกษ์ อัมพาต
- โรคระบบทางเดินหายใจเรื้อรัง

คำแนะนำสำหรับผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง

1. เว้นระยะห่างอย่างน้อย 1 - 2 เมตร (Social Distancing) หลีกเลี่ยงการอยู่ในสถานที่แออัด สัมผัสใกล้ชิด และสถานที่ที่อากาศไม่ถ่ายเท

2. ใส่หน้ากาก ปิดปาก ปิดจมูกตลอดเวลา

3. ล้างมือให้สะอาดด้วยน้ำสบู่ หรือเจลแอลกอฮอล์ อย่างน้อย 20 วินาที

4. ดูแลสุขภาพให้แข็งแรง รับประทานยาประจำตัวอย่างสม่ำเสมอ หมั่นสำรวจสุขภาพตนเอง เช่น วัดความดันโลหิตที่บ้าน วัดระดับน้ำตาลในเลือดด้วยตนเองที่บ้าน

6. ควรรับวัคซีนป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาให้ครบตามกำหนด และรับวัคซีนไข้หวัดใหญ่เป็นประจำทุกปี

7. ควรมีเบอร์ติดต่อโรงพยาบาล แพทย์สำหรับปรึกษาปัญหาสุขภาพ หรือปัญหาการใช้ยา

8. สามารถโทรศัพท์ปรึกษาแพทย์ หรือตรวจทางไกลได้ (Telemedicine) ขอรับยาทางไปรษณีย์ หรือให้ผู้อื่นไปรับยาแทน

9. หากมีอาการป่วยฉุกเฉินควรรีบเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล หรือโทร1669 ในกรณีฉุกเฉิน

หากมีอาการ

ไข้ ไอ มีเสมหะ น้ำมูก ให้ตรวจ ATK ทั้ง COVID - 19 และไข้หวัดใหญ่ เพื่อรับยาต้านไวรัสตามความเสี่ยง

ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2568
ที่มา : กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
DDC กองโรคไม่ติดต่อ Division of Non Communicable Diseases
สายด่วน กรมควบคุมโรค 1422
รอบรู้สุขภาพ ด้านโรคไม่ติดต่อ @NCD_DDC

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

Q&A ข้อแนะนำ สำหรับผู้ป่วยเบาหวาน กับโรคโควิด-19 และไข้หวัดใหญ่

ควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด
ให้อยู่ในเกณฑ์ปกติ

ตรวจเช็คยารักษาเบาหวานให้เพียงพอ
หากต้องการกักตัวอยู่บ้าน

มีอาการไข้สูง ไอ มีเสมหะ น้ำมูก
ให้ตรวจ ATK ทั้ง COVID - 19
และไข้หวัดใหญ่เพื่อรับยาต้านไวรัส
ตามความเสี่ยง

หากอยู่บ้านคนเดียวต้องมีเบอร์
ติดต่อแพทย์และผู้ให้การช่วยเหลือ

การติดเชื้อทุกชนิดสามารถเพิ่มระดับ
น้ำตาลในเลือดและทำให้ร่างกายขาดน้ำ
จึงควรดื่มน้ำอย่างเพียงพอ

ดูแลสุขภาพให้แข็งแรง
อย่างสม่ำเสมอ

หากมีอาการหายใจลำบาก หอบเหนื่อย
ซึมลง หมดสติ ควรรีบพบแพทย์
หรือโทร.1669 ในกรณีฉุกเฉิน

ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2568 | ที่มา : กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข | สายด่วน กรมควบคุมโรค 1422 | รอบรู้สุขภาพ ด้านโรคไม่ติดต่อ @NCD_DDC

Q&A? โรคหลอดเลือดสมอง มีอาการรุนแรงขึ้นหรือไม่ เมื่อติดเชื้อโควิด-19

ใช่ มีอาการรุนแรงขึ้น เพราะเชื้อโควิดเพิ่มความเสี่ยงต่อภาวะลิ่มเลือดอุดตันมากกว่าคนทั่วไป

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

Q&A? ผู้ป่วยโรคหัวใจและหลอดเลือดหัวใจ

กลุ่มไหนจะมีความเสี่ยงที่จะเกิดอาการรุนแรงจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

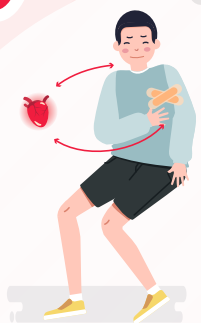

1. กลุ่มที่มีภูมิคุ้มกันบกพร่อง เช่น ผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนหัวใจ

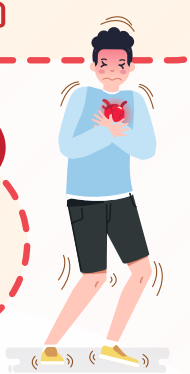

2. กลุ่มผู้ป่วยที่ไม่สามารถควบคุมอาการและความรุนแรงของโรคหัวใจได้

3. กลุ่มผู้ป่วยที่มีสภาวะหัวใจผิดปกติตั้งแต่กำเนิด

4. กลุ่มผู้ป่วยสูงอายุ

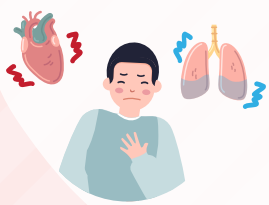

5. กลุ่มที่มีอาการหัวใจล้มเหลว หรือน้ำท่วมปอด

ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2568 | ที่มา : กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข | DDC | DDC กองโรคไม่ติดต่อ Division of Non Communicable Diseases | สายด่วน กรมควบคุมโรค 1422 | รอบรู้สุขภาพ ด้านโรคไม่ติดต่อ @NCD_DDC

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

Q&A?

ผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง มีโอกาสติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) มากกว่าปกติหรือไม่

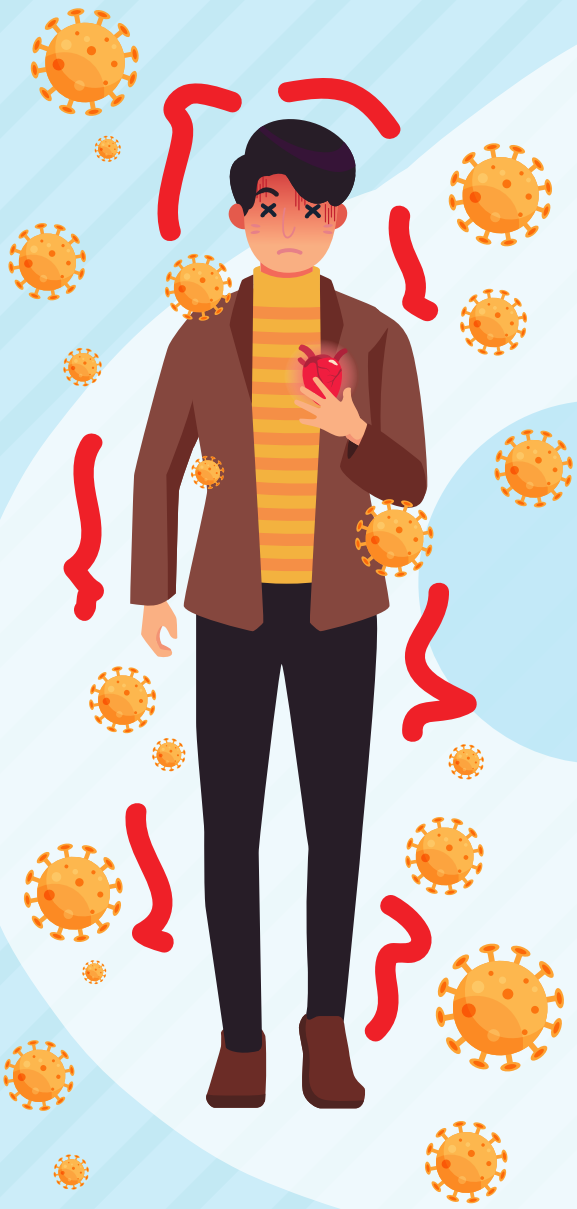

ผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง
มีความเสี่ยงในการติดเชื้อ
ไม่แตกต่างจากผู้ที่ไม่เป็น
โรคความดันโลหิตสูง
แต่ถ้าติดเชื้อ**อาจมีอาการ**
หรือภาวะแทรกซ้อน
ที่รุนแรงมากกว่า

ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2568 | ที่มา : กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข | DDC | DDC กองโรคไม่ติดต่อ Division of Non Communicable Diseases | สายด่วน กรมควบคุมโรค 1422 | รอบรู้สุขภาพ ด้านโรคไม่ติดต่อ @NCD_DDC

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

โรคไม่ติดต่อใดบ้าง เมื่อติดเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 (COVID-19) มีความเสี่ยงที่จะมีอาการรุนแรงมากขึ้น

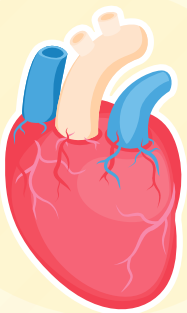

โรคหลอดเลือดหัวใจ

โรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง

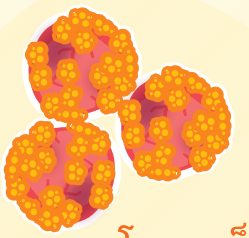

โรคมะเร็ง

โรคไต

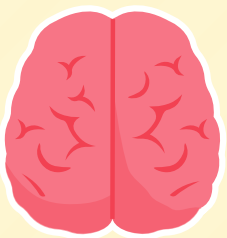

โรคหลอดเลือดสมอง

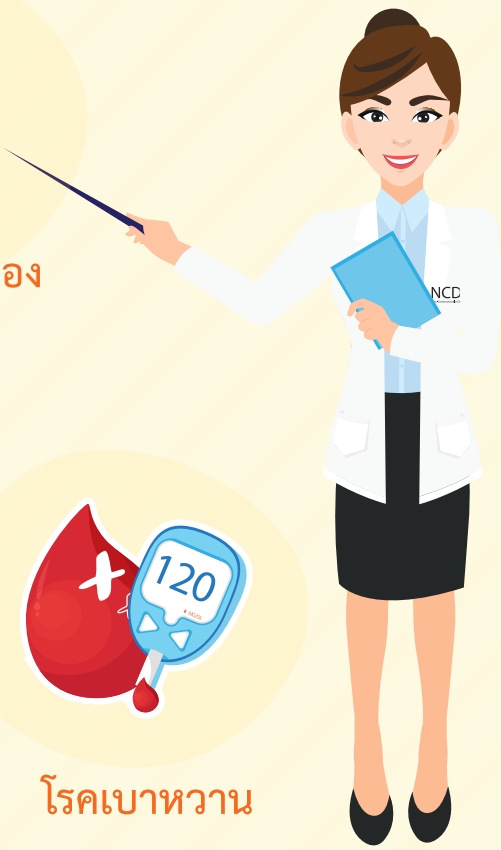

โรคอ้วน

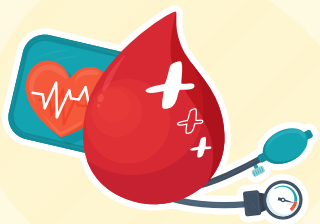

โรคความดันโลหิตสูง

โรคเบาหวาน

ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2568 | ที่มา : กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

DDC กองโรคไม่ติดต่อ Division of Non Communicable Diseases

สายด่วน กรมควบคุมโรค 1422

รอบรู้สุขภาพ ด้านโรคไม่ติดต่อ @NCD_DDC

ช่องทางการติดตาม ข้อมูลข่าวสาร

เรื่องโรคไม่ติดต่อ

http://web.facebook.com/thaincd

Line OA: @NCD_DDC

https://www.instagram.com/ncds_ddc

http://twitter.com/NCD_DDC

http://www.tiktok.com/@ncd_ddc

https://www.youtube.com/@ddcncd

คนไทย รอบรู้สุขภาพ ห่างไกล NCDs

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

DDC
กองโรคไม่ติดต่อ
Division of Non Communicable Diseases

คนไทยรอบรู้สุขภาพ ห่างไกล NCDs

กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค
กระทรวงสาธารณสุข